

STORTINGET

Stortingstidende

Referat fra møter i Stortinget

Nr. 7 · 14. oktober
Sesjonen 2020–2021

Møte onsdag den 14. oktober 2020 kl. 10

President: Tone Wilhelmsen Trøen

Dagsorden (nr. 7):

1. Muntlig spørretime
2. Ordinær spørretime
3. Referat

Presidenten: Fra Miljøpartiet De Grønne foreligger søknad om sykepermisjon for representanten Une Bastholm i tiden fra og med 14. oktober og inntil videre. Denne søknaden foreslås behandlet straks og innvilget. – Det anses vedtatt.

Fra første vararepresentant for Oslo, Per Espen Stoknes, foreligger søknad om fritak fra å møte i Stortinget under representanten Une Bastholms permisjon, av velferdsgrunner.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Andre vararepresentant for Oslo, Kristoffer Robin Haug, innkalles for å møte i permisjonstiden.

Presidenten: Kristoffer Robin Haug er til stede og vil ta sete.

Representanten Helge André Njåstad vil fremsette et representantforslag.

Helge André Njåstad (FrP) [10:00:53]: På vegner av stortingsrepresentantane Åshild Bruun-Gundersen, Roy Steffensen, Terje Halleland, Bengt Rune Strifeldt, Bård Hoksrud, Morten Stordalen, Silje Hjemdal, Himanshu Gulati, Tor André Johnsen og meg selv har eg gleda av å setja fram forslag om å ta motsegnretten frå fylkesmannen og Statens vegvesen i plan- og arealsaker.

Presidenten: Representanten Terje Halleland vil fremsette et representantforslag.

Terje Halleland (FrP) [10:01:24]: Jeg ønsker å fremme et representantforslag fra stortingsrepresentantene Sylvi Listhaug, Kjell-Børge Freiberg og meg selv om utsettelse av kravet om nullutslipp i verdensarvfjordene fra 2026.

Presidenten: Representanten Arne Nævra vil fremsette et representantforslag.

Arne Nævra (SV) [10:01:54]: Jeg har gleden av å legge fram et forslag fra representantene Lars Haltbrekken, Kari Elisabeth Kaski og meg selv om å utarbeide en ny nasjonal sykkelstrategi for Norge.

Presidenten: Representanten Nicholas Wilkinson vil fremsette et representantforslag.

Nicholas Wilkinson (SV) [10:02:19]: Jeg har den glede å fremme et forslag fra de skeive i SVs gruppe, representantene Solfrid Lerbrekk, Freddy André Øvstegård og meg selv, om en offentlig beklagelse og erstatningsordning for transpersoner som har gjennomgått irreversibel sterilisering, og forslag om en tredje juridisk kjønnskategori.

Presidenten: Representanten Ingall Olsen vil fremsette et representantforslag.

Ingall Olsen (A) [10:02:58]: På vegne av stortingsrepresentantene Sverre Myrli, Øystein Langholm Hansen, Kirsti Leirtrø og meg selv vil jeg levere et forslag om at forpliktelser knyttet til godstransport og lokalpassasjertrafikk med kyststruten omgående opprettholdes med minimum 50 pst. av kapasiteten.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:03:27]

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsminister Erna Solberg vil møte til muntlig spørretime.

Statsministeren er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

Vi starter med første hovedspørsmål, fra representanten Jonas Gahr Støre.

Jonas Gahr Støre (A) [10:03:48]: Etter forrige uke, med trontaledebatt og budsjett, er det to spørsmål som står helt sentralt nå i det året vi har fram mot et valg: ulikheten i det norske samfunnet og konsekvensen av det, og hvordan arbeidslivet vårt utvikler seg, om det er orden eller uorden.

Jeg ble minnet på aktualiteten i dette i går kveld da jeg fløy hjem fra Stavanger med SAS. På vei ut av kabinen ble jeg snakkende med piloter og kabinansatte. De er i en vanskelig situasjon, det erkjenner de, koronasituasjonen bringer det, men det er kommet noe nytt. Vi har et nytt selskap på vei inn i luftfarten i Norge som illustrerer at en bransje som har vært vant til ordnede forhold, nå ser uorden komme sigende. Wizz Air har en konsernsjef som karakteriserer fagforeninger som dogmer og ineffektivitet, mener at fagforeningene okkuperer selskapene, kaller det barnslig og slår fast at fagforeninger ikke er deres kultur.

Dette er opprørende i seg selv, men det er også beskrivende for hva som skjer i deler av arbeidslivet. De fleste i Norge jobber i seriøse deler av arbeidslivet, men i deler av det er det en utvikling med useriøs innleie, alt-

for mye deltid, lønnsstyrer og ulovlige kontrakter, som innen hotell og restaurant, deler av bygg og anlegg og bilvask. Arbeidsfolk blir stående alene. De som er mest usikre fra før, blir enda mer utsatt. De er prisgitt en arbeidsgiver, og de har ingenting å stille opp med hvis sjefen skulle behandle dem dårlig. Det er en kilde til økende ulikhet.

Jeg tror de fleste i Norge vil ta avstand fra slike uttalelser som denne sjefen legger fram. Det tror jeg også Erna Solberg vil gjøre. Men spørsmålet er: Hva gjør vi med det? Dette selskapet er på vei inn. Det skal etablere seg i Norge. Hvilke signaler sender det at vi får en aktør som har de holdningene til folk som gjør et ærlig og viktig arbeid? Hva er statsministerens holdning, og hva tenker hun å gjøre med dette veldig uheldige forholdet?

Statsminister Erna Solberg [10:06:08]: Jeg er enig med representanten Jonas Gahr Støre i at holdninger av den typen som Wizz Air-sjefen har lagt for dagen knyttet til organisering i arbeidslivet, er uheldig. Det er ikke i tråd med hvordan Norge styrer, og hvordan det norske samfunnet er. I Norge er det helt grunnleggende at vi har en organisasjonsfrihet. Det er ikke eierne eller lederne i bedrifter som bestemmer om folk er organisert, det er folk selv, de som er ansatt, som bestemmer om de skal være organisert.

Nå er det slik at Wizz Air som selskap allerede i dag flyr i Norge, på enkelte flydistanser ut av landet, og det er et flyselskap som er registrert, og som selvfølgelig har muligheten til å etablere seg i vårt land for å drive flyvirksomhet. Det legger selvfølgelig begrensninger på hva man kan gjøre, men ut over det må de forholde seg til norske lover og regler. Det er norske arbeidsforhold, norske arbeidskontrakter, det er å jobbe med og selvfølgelig tillate organisering, på lik linje med alle andre arbeidsgivere som driver aktivitet og organiserer seg med aktivitet internt i Norge. Det kommer ikke til å være noen forskjell på det og andre flyselskaper. Vi forventer at alle følger norske lover og regler, og det blir helt grunnleggende også for dem hvis de nå skal etablere konkurrerende tilbud i vårt land.

Jonas Gahr Støre (A) [10:07:33]: Det skjer jo store endringer i internasjonal luftfart, og hvordan det bildet kommer til å se ut når denne krisen er over, det vet vi ikke. Men det vi ser, er at disse lavprisselskapene kommer inn og etablerer seg. Hvordan de etablerer hovedkontor, hvor de leverer fra, hvor de organiserer fra – det er en ganske møysommelig struktur, som har til hensikt å slippe å bli pålagt retningslinjer og måter å opptre på.

Arbeiderpartiet har tidligere foreslått inkorporering av ILOs kjernekonvensjoner i menneskerettighetslovgivningen. Det gjelder bl.a. retten til å organisere seg

og retten til å kreve tariffavtale. Vi har ratifisert avtalene. Men hvis vi får det inn i menneskerettighetsloven, vil det understreke enda tydeligere at det er forbudt å nekte å organisere seg. Det etablerer normer, det hever terskelen for å omgå det på de måtene som slike selskaper er gode til. Wizz Air-sjefen har skrytt av at de ikke har fagforeninger.

Vil statsministeren vurdere det spørsmålet på nytt? Det ble stemt ned av det borgerlige flertallet da vi fremmet det sist. Vi fremmer det på ny i morgen. Hva er regjeringens holdning til det nå?

Statsminister Erna Solberg [10:08:36]: Det er forbudt å nekte fagforeningsorganisering i Norge, det er det ingen tvil om. Det er den enkelte person og gruppe av ansatte som bestemmer om de vil organisere seg. Alle har rett til å kreve å få tariffavtale på sin arbeidsplass. Det er allerede lovverk og gjeldende arbeidsrett i Norge. Det er det altså ingen tvil om, og det er ikke nødvendig å inkorporere en ILO-konvensjon for å gjøre det, for det er helt grunnleggende i det norske arbeidslivet. De rettighetene eksisterer.

Så vil vi ta stilling hvis det fremmes et forslag i Stortinget for å gå igjennom om det er nye forhold knyttet til dette. Vi har fra denne regjeringen vært tilbakeholdende med å inkorporere flere internasjonale konvensjoner i menneskerettighetsloven, fordi den har forrang foran alt annet, og fordi vi har en utfordring nå med at for mye makt flyttes ut av denne sal og over til andre organer. Vi har vært opptatt av det gamle tydelige standpunktet: all makt i denne sal. Vi har derfor vært konservative og tilbakeholdende med å inkorporere flere internasjonale konvensjoner. Og det gjelder en lang rekke, utover ILO.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Jonas Gahr Støre.

Jonas Gahr Støre (A) [10:09:52]: Jeg tror dette er uttrykk for at det å være konservativ og tilbakeholdende ikke er nok i møte med disse kreftene. Det med kjernekonvensjonene er nå én ting, vi fremmer det forslaget, men jeg vil også si at dette er en regjering som nå i sju år hvert år har gjort det dyrere å være fagorganisert. Det er en regjering som skriver i sin tiltredelseserklæring at de anerkjenner det uorganiserte arbeidslivet. Det er klart at det har betydning for slike spørsmål. Det sender signaler. Så hvis man vil være konservativ og tilbakeholdende på dette feltet nå, hvor det i deler av arbeidslivet oppstår situasjoner hvor man omgår rettigheter, hvor maktbalansen mellom arbeid og kapital, og de som arbeider og de som ansetter, er i forskyvning, så er det for passivt. Det alvorlige med det er at de seriøse aktørene i disse bransjene blir skadelidende. De blir utkonkurrert. Jeg møtte entreprenører i Stavanger i går som bygger,

har lærlinger, oppfyller kravene – de føler den trusselen veldig alvorlig.

Hvorfor har ikke regjeringen mer framoverlente forslag for å møte dette ondet?

Statsminister Erna Solberg [10:11:03]: I Norge har vi en høy organiseringsgrad sammenlignet med resten av Europa. Vi har hatt den samme organiseringsgraden fra 2013 til 2021, til tross for at fagforeningsfradraget ikke har blitt prisjustert hvert eneste år. Da må fagforeningene tilby det som er attraktivt for å bli med. En slik utvikling som man ser i noen bransjer, betyr at det bør være en enda større grunn til at folk ser nytten av å være fagorganisert, og at fagforeningene også selv må legge det til grunn. Vi har et mer organisert arbeidsliv nå enn da denne regjeringen tiltrådte, fordi det er flere bedrifter som nå er organisert på andre siden. Så i sum er det altså flere i det organiserte arbeidslivet enn det var før regjeringen tiltrådte.

Så er jeg opptatt av å understreke én ting: De spørsmålene som representanten Gahr Støre sa var viktige for ILO-konvensjonen, det er norsk lov og rett i dag. Det å inkorporere dette med forrang i menneskerettighetsloven betyr egentlig bare at vi da underlegger oss at mer skal tolkes i lys av tolkninger i ILO fremfor tolkninger som er gitt av Stortinget. Rettighetene er der allerede.

Presidenten: Jonas Gahr Støre – til oppfølgings-spørsmål.

Jonas Gahr Støre (A) [10:12:13]: La meg ta dette videre til en annen bransje, hvor man konkret ser forhold som egentlig er langt fra hva vi vil ha i Norge. Det gjelder bransjen som handler om bilvask, istandgjøring av biler som skal selges, bruktbiler. Det er en bransje som er veldig kjennetegnet av svart arbeid og veldig dårlige arbeidsforhold – kriminelle forhold på en del områder. Noen få aktører forsøker å gjøre dette på rettmessig vis. Jeg har besøkt en av dem, Møller Medvind, som satser på kontrakt, avtale, full stilling og rekruttering i samarbeid med Nav. Men de seriøse aktørene sier det samme her som på andre felt, at de svarte aktørene snor seg rundt. Det de ber om, er en godkjenningsordning, at man må ha godkjenning for å drive i den bransjen. Og de har bedt om dette over lengre tid og hadde fått signaler om at det kunne komme i statsbudsjettet. Jeg har ikke sett noe i statsbudsjettet om det. Det er mulig jeg ikke har fått lest det fra A til Å, men det ser ikke ut som om det er der. Hvorfor vil ikke regjeringen gjøre noe mer aktivt og framoverlent for å rydde opp i en bransje som rett og slett er på vei til å bli ødelagt av svart arbeid?

Statsminister Erna Solberg [10:13:22]: Er det et område vi er aktive og framoverlent på, er det nettopp

kampen mot arbeidslivskriminalitet og den type spørsmål. Dette har vært et innsatsområde. Bilvask har vært et innsatsområde for våre oppfølgende myndigheter de senere årene, hvor man nettopp har stoppet, avslørt og stengt steder, som en konsekvens av at man har fått dette til. Så å si at man ikke er aktive og framoverlent i denne sammenhengen, vil jeg si er en veldig feil beskrivelse av hvordan arbeidet knyttet til arbeidslivskriminalitet har vært gjort.

Vi styrker også alle tilsynsorganene i dette budsjettet for å kunne følge opp nye oppgaver og også ha større intensitet på området mot arbeidsmiljøkriminalitet. Derfor vil jeg si at på dette området er vi helt enige om formålet. Vi skal ha ryddige og ordentlige forhold, og vi bruker tilsynsmyndigheter og politiet for å stoppe ulovlig aktivitet.

Presidenten: Jonas Gahr Støre – til oppfølgings-spørsmål.

Jonas Gahr Støre (A) [10:14:26]: Spørsmålet mitt gjaldt en godkjenningsordning som bransjen har etterlyst – de seriøse. Det gjelder også de seriøse innenfor bygg og anlegg og en del andre bransjer som opplever postboksselskaper og bruk av innleie som regel for ansettelse, ikke som unntak.

Mitt spørsmål er tilbake, igjen: Det er bra at tilsynerne blir styrket. De har vært svekket de siste årene og har hatt lavere kapasitet, mindre muligheter til å gjennomføre undersøkelser. Men hvorfor kommer ikke en slik godkjenningsordning? Kan statsministeren ha prinsipielle motforestillinger mot det, som hun har mot ILO-konvensjonene?

Statsminister Erna Solberg [10:15:01]: Jeg har ingen prinsipielle motforestillinger mot en godkjenningsordningsordning. Jeg vet ikke per dags dato i detalj akkurat hvor diskusjonen og spørsmålene om den godkjenningsordningen ligger, så det får vi komme tilbake med et bedre svar til representanten på. Men det som var anklagen i innlegget fra representanten Jonas Gahr Støre, var at regjeringen ikke tar dette på alvor, ikke er framoverlent, at vi er passive. Det vil jeg være tydelig og klar på: Arbeidslivskriminalitet har vært høyt prioritert. Vi har en egen handlingsplan med oppfølgende tiltak. Vi jobber med å sørge for at de hindrene vi ser i samhandlingen mellom de ulike etatene, bygges ned gjennom å løse på de taushetsbelagte opplysningene, slik at de kan fungere bedre sammen. Vi har styrket det, vi har laget nye lovordninger, og vi jobber internasjonalt for å bekjempe arbeidslivskriminalitet på alle plan. Kriminalitet skal behandles som det det er – kriminalitet.

Presidenten: Jonas Gahr Støre – til oppfølgings-spørsmål.

Jonas Gahr Støre (A) [10:16:06]: Jeg har lyst til å ta dette videre til tematikken sammenhengen arbeidsliv-ulikhet. Det er en nær sammenheng mellom orden i arbeidslivet, de som er dekket av det, og de som ikke er det, og veien til ulikhet. Denne 2025-rapporten som kom nå, viste jo at de som nå er mest utsatt i arbeidslivet i koronakrisen, er de med løsest tilknytning, de med dårligst rettigheter der. Vi hadde SIFO-rapporten, som viste at en gruppe av oss er i ferd med å bli hengende etter, rammet økonomisk. Koronakrisen forsterker ulikheten. Og ett talende tegn på dette er at det som nå skjer med dagpengene for de som har hatt de laveste satsene, og som stortingsflertallet fikk jekket opp under koronakrisen, er at de skal tilbake igjen til 62,4 pst. fra 1. januar. Det er også datoen for når kuttene i formuesskatten, som regjeringen har foreslått, trer i kraft. Begge de grepene øker forskjellene i Norge. De aller rikeste får skatteutt på toppen, mens de som er hardest utsatt, kommer til å være i en vanskelig situasjon. Forstår statsministeren at folk kan oppfatte det som urettferdig?

Statsminister Erna Solberg [10:17:12]: Jeg tror folk vil oppleve det som veldig rettferdig hvis jobben deres fortsatt er der. De endringene vi gjør i formuesskatten på arbeidende kapital, er der for å sikre at bedrifter klarer seg også gjennom en vanskelig krise. Det er viktig å huske at skatt på arbeidende kapital i disse dager er skatt på tomme hotellsenger, det er skatt på båter som ligger i opplag, det er skatt på industrier som går for halv maskin. Og jeg skjønner at Arbeiderpartiet mener at det ikke er så viktig, så derfor kan vi skattlegge eierne deres mer. Det er derfor de også har vært imot at vi tok vekk maskinskatten for bedrifter, som har vært viktig i veldig mange distriktskommuner, og sørget for at man ikke må betale eiendomsskatt av maskinene man produserer med. Det er derfor man er imot å gjøre lettelser i formuesskatten, til tross for at vi nå skattlegger aktivitet og eiendeler som ikke kan brukes fordi det er for lav aktivitet i Norge, eller at vi sørger for at det blir dyrere å starte nye bedrifter. Jeg tror folk føler at jobb er det viktigste, og vi gjør dette for å få flere jobber.

Presidenten: Jonas Gahr Støre – til oppfølgings-spørsmål.

Jonas Gahr Støre (A) [10:18:19]: Problemet og den debatten skal vi ikke ta nå – alt dette er ikke mulig å dokumentere. Dette er Høyres besettelse. Det å kutte i formuesskatten er det viktigste tiltaket, det skal sildre nedover i samfunnet. Poenget mitt er at det folk ser, er

at parallelt med denne «trickle down»-teorien, som er prøvd i andre land, som ikke virker i Norge, som øker forskjellene, er de som er mest utsatt i arbeidsmarkedet, de som har de dårligste inntektene, de som blir hengende etter med kjøpekraft. Strekket i det norske laget blir større, og det gjør oss mindre forberedt på de store endringene vi skal igjennom, og den krisen vi står i.

Poenget mitt er at det oppfattes som urettferdig. Forskjellene øker, og vi er mindre rustet til å møte utfordringer framover. Dette kommer til å bli et sentralt tema framover.

«Arbeidende kapital» er et begrep som er funnet opp, og som legitimerer at de største kuttene kommer til dem med aksjeinntekter. De som har penger i banken, pensjonister, har altså ikke-arbeidende kapital og må betale skatt av den, mens de med de største aksjeformulene sitter med det. Det er urettferdig, det øker forskjellene, og det svekker den norske modellen.

Statsminister Erna Solberg [10:19:22]: Så sent som i 2016 mente også Arbeiderpartiet at man kunne definere arbeidende kapital, og at man skulle ha en rabatt på arbeidende kapital. Noe av det vi har gjort de siste årene, er å sørge for at det har blitt mindre lønnsomt å eie eiendom, og mer lønnsomt å sette pengene i kraft i aktivt arbeid for å skape arbeidsplasser i Norge. De skiftene har vi gjort innenfor formuesskatten. Jeg forstår at Arbeiderpartiet ikke lenger mener det samme som de gjorde i 2016 om arbeidende kapital. Det er jeg litt forbauset over.

Så det er ikke slik at jeg tror på en «trickle down»-effekt. Jeg tror nettopp på at vi må gjøre mye for at de som har det vanskelig i Norge og har et marginalt forhold til arbeidsmarkedet, kommer inn i arbeid. Derfor er det slik at under denne regjeringen har vi satset på forskning og utvikling, vi har satset på en rekke tiltak for å bidra til å øke kompetansen blant folk. Det er derfor vi har en kompetansereform – for at folk ikke skal gå ut på dato. Det er derfor vi jobber tett med oppfølging av barn og unge som ikke gjennomfører videregående opplæring. Vi har en politikk som tar utgangspunkt i hva som skaper ulikhet, nemlig ikke-deltakelse i arbeidslivet, og løfter nedenfra og opp istedenfor bare å overfokusere.

Det med «besettelse» synes jeg er et litt rart ord å bruke (presidenten klubber). Den som snakker mest om dette, er jo egentlig Jonas Gahr Støre. Jeg vil ikke hevde at han er besatt av dette (presidenten klubber igjen), men jeg tenker kanskje at vi kan snakke direkte om politikk og innholdet.

Presidenten: Presidenten må minne om at tallet er 1 minutt.

Jonas Gahr Støre – til oppfølgings-spørsmål.

Jonas Gahr Støre (A) [10:20:54]: Jeg har stilt tre-fire spørsmål. Statsministeren har et landsmøte som har vedtatt at hele skatten skal avvikles. Vi sto bak et bredt forlik i 2016, men det er forskjell på å barbere seg og å skjære av seg haken. Det betyr ikke at man inngår et forlik med en helhet i skatteopplegget og så samtidig sier at det er en åpning for at man går mot null i beskatningen av dem som har mest. Jeg gjentar at det er urettferdig.

Men jeg vil tilbake til der jeg begynte, med denne flysaken. Signaler teller. De som nå skal investere og satse i Norge – hvor skal de etablere seg – bør få et klart råd. For min del er det viktig å si i dag at det er uaktuelt for meg å fly med et selskap som ikke lar de ansatte organisere seg. Det tror jeg kommer til å være holdningen vi har i Arbeiderpartiet, hos Arbeiderpartiets medlemmer, og jeg ser at en del innenfor det organiserte arbeidslivet har den holdningen også. Så mitt siste spørsmål til statsministeren er: Hva mener hun – vil hun fly med et flyselskap som nekter arbeiderne den åpenbare retten det er å organisere seg?

Statsminister Erna Solberg [10:22:03]: Nei, jeg kommer ikke til å fly med et selskap som nekter å la arbeiderne organisere seg, på samme måte som jeg aldri har flydd med Ryanair fordi jeg for ti år siden sa at det var uakseptabelt for meg å reise med flyselskaper som ikke har ordentlige og ryddige arbeidsforhold for sine ansatte.

Men det er min private mening. Vi som stat må forholde oss til hvilke lover og rettigheter og hvilket juridisk grunnlag vi har for hva som blir regjeringens og statens holdning til dette, men privat har det vært min praksis i ti år, og det kommer jeg fortsatt til å ha som praksis fordi jeg mener at vi skal ha ryddige forhold. Hvis man er nektet arbeidsavtale, er det brudd på norsk lov, og da må vi faktisk forfølge det i de rettsinstanser som er, for å gå igjennom dette.

Så tilbake igjen til spørsmålet knyttet til formuesskatten. Det forliket eller den enigheten vi hadde, ga frihet for partiene til å gå lenger ned hvis man ønsket det, men også for Arbeiderpartiet til å gå lenger opp, og Arbeiderpartiet har jo foreslått å øke formuesskatten for pensjonister og alle andre gjentatte ganger.

Presidenten: Jonas Gahr Støre – til oppfølgings-spørsmål.

Jonas Gahr Støre (A) [10:23:05]: Den debatten skal vi nok fortsette å ha. Vi står veldig ved det forliket vi hadde i 2016. Det var et klokt forlik. Men jeg synes dette var en nyttig avklaring. Statsministeren har avklart, og jeg har avklart, at det ikke er aktuelt å fly med dette selskapet. Det er private valg vi gjør, men det sender et sig-

nal. Jeg synes det er viktig. Det bør bekreftes fra mange som flyr i Norge, og det bør denne ungarske lederen ta med seg: Slik har vi det i Norge. Det er norsk kultur.

Jeg vil også si at det statsministeren sier om at hvis noen nektes å bli organisert, er det et brudd på norsk lov. Det er også et klart signal til dem som har tilsynsansvar, de som skal følge opp at norsk lov følges, at det blir gjort. Det bør være et klart signal til denne aktøren som er på vei inn i Norge, at slik vil vi ikke ha det i Norge. Det betyr at han og det selskapet han eier og bestemmer over, bør tenke seg om på nytt før de etablerer seg her.

Statsminister Erna Solberg [10:23:56]: På akkurat dette området er jeg helt enig med representanten Jonas Gahr Støre.

Presidenten: Marit Arnstad – til oppfølgings-spørsmål.

Marit Arnstad (Sp) [10:24:17]: Etter det siste ble jeg litt usikker på om det egentlig er rom for tilleggsspørsmål, men jeg prøver meg likevel.

I en tid med økt usikkerhet er ordnede arbeidsforhold veldig viktig, og transportnæringen er veldig utsatt. Nå har vi nettopp hørt eksempler knyttet til luftfart. Men vi har også kabotasjetrafikken på veiene våre, som er et direkte resultat av EØS-avtalen. Lastebilsjåførenes lønns- og arbeidsforhold presses stadig nedover i en veldig ond sirkel. Vi har også dereguleringen av taxinæringen, som regjeringen kommer til å gjennomføre, og som også presser arbeidsforholdene i taxinæringen.

Så har vi arbeidsforholdene for norske sjøfolk. I en tid med nettopp stor usikkerhet velger regjeringen rett og slett å endre ordningen og gjør det mer kostbart for rederiene å ansette norske sjøfolk til norske lønns- og arbeidsvilkår. Det er et veldig uheldig signal i en tid da folk føler stor usikkerhet og er opptatt av arbeidsplassen sin og av å kunne ha ordnede arbeidsforhold. Ser statsministeren det uheldige signalet som det gir?

Statsminister Erna Solberg [10:25:23]: Det er slik at de fleste arbeidsplasser i Norge er usubsidierte. En veldig viktig fremtidsutsikt for Norge er at vi må ha flere private arbeidsplasser. Så må vi ha flere private arbeidsplasser som bidrar til statsbudsjettet, og som ikke har en plass på statsbudsjettet. Man kan alltid diskutere hvor stor kompensasjon man skal gi til arbeidsplasser som ikke klarer å konkurrere med vanlige internasjonale lønnsforhold, som f.eks. for sjøfolk. Men det er altså slik at vi bruker 1,8 mrd. kr på dette i budsjettet. Det er en stor sum vi gir til rederiene for å finansiere og bidra til at vi har flere norske sjøfolk. I det lange løp er det viktig at vi holder utgiftene og skattenivået i Norge nede for at vi skal ha råd til å finansiere noen av disse

ordningene. Men da må disse ordningene ikke være for store og for mye. Det er altså en liten reduksjon på dette området, men det er et valg man må gjøre.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Siv Jensen (FrP) [10:26:46]: I forrige uke la jo regjeringen frem statsbudsjettet, og det er naturlig å følge opp noen av elementene derfra.

Maritim næring har betydelige utfordringer, ikke minst som følge av koronapandemien, og jeg må si at det er vanskelig å få øye på regjeringens bidrag for å avhjelpe situasjonen som maritim næring står i. På tross av regjeringsplattformens formuleringer, der det står «å legge til rette for en konkurransekraftig maritim næring», og der det står at man skal «videreføre nettolønnsordningen for sjøfolk», presterer altså regjeringen å kutte i nettolønnsordningen, en ordning som sikrer maritim kompetanse, som sikrer rekruttering av norske sjøfolk, og som sikrer konkurransedyktige rammevilkår for rederiene. Rederiet Odfjell, som tidligere har flagget hjem 20 skip, og som har 150 norske sjøfolk omfattet av ordningen, uttalte da budsjettet ble lagt frem, at de måtte ta en ny runde på satsingen på norske sjøfolk og norsk kompetanse.

Da blir mitt spørsmål til statsministeren: Hvorfor følger ikke statsministeren opp sin egen plattform, og hva mener hun er regjeringens bidrag til den maritime næringen midt i denne koronapandemien?

Statsminister Erna Solberg [10:28:12]: For det første er det slik at vi viderefører et veldig høyt nivå på støtten i nettolønnsordningen, men vi innfører et tak på de høyeste lønningene. Det som er situasjonen i dag, er at det blir større avkortning jo høyere lønn man har innenfor dette området, og i snitt er nå hver arbeidsplass i maritim næring subsidiert over statsbudsjettet med 200 000 kr. Det er et ganske høyt nivå. Vi har sett tidligere at vi har hatt lønnsøkninger utover det som har vært vanlig lønnsstigning i denne næringen, og det er nok fordi man har hatt rom til å gjøre det fordi man har sjenerøse og gode subsidieordninger.

Så er det alltid et spørsmål om hvor mye. Vi har sagt at vi skal opprettholde en nettolønnsordning. Jeg mener at med det forslaget vi har lagt frem, opprettholder vi en nettolønnsordning. Vi opprettholder en sterk nettolønnsordning, men vi har altså satt et tak på de høyeste lønningene for hvor mye man får av dette.

Mange flere næringer – og det har vi i og for seg fått avspeilet i diskusjonen tidligere i dag – begynner nå å oppleve denne internasjonaliseringen og utfordringen fra andre. Hvor høyt skal da subsidienivåene for én næring være per arbeidsplass? Det er til ettertanke også for hvordan vi skal bruke offentlige penger fremover.

Siv Jensen (FrP) [10:29:41]: Senest i behandlingen av revidert budsjett for inneværende år fikk Framskrittspartiet gjennomslag for å fjerne makstaket i nettolønnsordningen for fjerde termin 2020. Resultatet av det ble at Østensjø Rederi i Haugesund flagget om et skip fra NIS til NOR og sikret norske sjøfolk arbeidsplasser. Synes ikke statsministeren det er litt flaut at en så viktig næring som den maritime næringen nå opplever usikkerhet i rammebetingelsene, og at rederier gir uttrykk for stor frustrasjon og usikkerhet og varsler at de kanskje kommer til å ta grep som kommer til å svekke norske sjøfolks plass i det norske arbeidslivet? Er ikke dette litt flaut i en tid da vi har brukt mye tid og ressurser på å dra opp virkemidler og tiltak for å styrke bedriftene våre som en konsekvens av koronapandemien?

Statsminister Erna Solberg [10:30:43]: Jeg kommer aldri til å bli flau over å behandle skattebetalernes inntekter på en ordentlig måte, å stille kritiske spørsmål til om ordningene er riktige eller ikke, om hvor taket går for hvor mye vi skal subsidiere enkelt næringer. Dette er et ganske høyt tak. 200 000 kr betales av skattebetalerne for hver som er innenfor denne ordningen.

Det er også ansatte her som er i konkurranse med hotellnæringen og med andre deler av reiselivsnæringen, hvor folk står med mindre inntekter og står uten jobb. Det er også en grense for hvor langt vi kan gå.

Jeg er for en nettolønnsordning, men jeg mener også vi må sette begrensninger for hvor mye vi kan gjøre for hver enkelt arbeidsplass, også av hensyn til alle de arbeidsplassene som i dag betaler for denne ordningen. Norske skattebetalere betaler disse pengene. Det tas av andres arbeidsinnsats, det tas av den skatten vi krever inn. Da er det veilingen mellom det som gjør at det også er viktig at vi av og til setter bremsen litt på og sier at nå skal vi ha tak på de høyeste lønningene, og at vi må ha et tak på hvor mye vi subsidierer.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Siv Jensen.

Siv Jensen (FrP) [10:31:53]: Jeg merker meg at statsministeren nå skaper betydelig usikkerhet for maritim næring, særlig ved at hun heller ikke svarer på mitt første spørsmål, nemlig hva som ligger i budsjettet for å styrke tiltakene for maritim næring.

Men jeg har et nytt spørsmål til statsministeren. I budsjettet skjerper regjeringen bilavgiftene i 2021. Hvor i regjeringsplattformen står det? Jeg har merket meg Amcars reaksjon, f.eks., som sa at for første gang på sju år legger regjeringen nå frem et budsjett som foreslår en reell økning i engangsavgiften på bil. Regjeringen øker CO₂-komponenten for både varebiler og personbiler,

men de har muligens «glemt» å redusere vekt-komponenten tilsvarende. Spørsmålet mitt til statsministeren er: Er det en glipp?

Statsminister Erna Solberg [10:32:41]: Vi har over år stimulert til innføring av biler med mindre utslipp, noe som har skapt store utfordringer for statsbudsjettet i form av lavere inntekter. På et eller annet tidspunkt er vi nødt til å sette oss ned og si at vi er nødt til også å ha noe mer inntekter fra bil i Norge, for nå har vi mer enn 10 mrd. kr lavere inntekter i statsbudsjettet enn det som kom inn i 2013.

Så er jeg opptatt av at vi skal veie de godene som elbiler har, opp mot at det er en differanse i goder som fossilt drevne biler har. Vi øker altså og faser inn litt mer på elbilene i dette budsjettet for å komme inn i en mer normal situasjon og en fremtidsrettet måte å beskatte på. Jeg synes ikke det er unaturlig at vi også på andre biler øker CO₂-komponenten noe mer for å ha forskjellen der, men samtidig ikke ha så store subsidier til bilkjøring gjennom statsbudsjettet i forhold til hvordan beskatningen var tidligere.

Presidenten: Siv Jensen – til oppfølgingsspørsmål.

Siv Jensen (FrP) [10:33:53]: Nå fikk vi altså et varsel om at regjeringen har planer om å fortsette skjerpelsen av bilavgiftene fremover, og jeg kan bare slå fast at det er Fremskrittspartiet helt uenig i. Jeg trodde at regjeringens politikk, i hvert fall inntil nylig, var at hvis man skulle skjerpe CO₂-komponenten, skulle man også redusere vekt-komponenten tilsvarende. Jeg merker meg at statsministeren lar være å gå inn i den problematikken, men det trodde jeg altså var regjeringens politikk.

Statsminister Erna Solberg [10:34:20]: Det som står i regjeringserklæringen, er at vi skal jobbe med et bærekraftig bilavgiftssystem for fremtiden. Med bærekraftig i denne sammenhengen menes også at det skal gi inntekter til statsbudsjettet når elbilene har fått en større og mer dominerende rolle. Da er vi faktisk nødt til å se at avgiftene på bil kommer til å bli litt høyere enn de har vært de siste årene. Jeg tror vi må se med åpne øyne på at bilen også skal bidra, bl.a. med å betale veiavgifter, med å betale de kostnadene de har for samfunnet. Det lå inne i forhandlingene på Granavolden.

Jeg ser frem til budsjettforhandlingene med Fremskrittspartiet. Jeg hører at de mener bil er det viktigste. Jeg tenker at alle bilister kan bidra litt på det nivået vi nå gjør når vi kjøper ny bil. Det er mye, mye rimeligere å kjøpe bil i dag enn det var i 2013. Det er blant de tingene jeg tror det norske folk kan tåle – at bilen koster lite grann mer av hensyn til det vi gjør for et bedre miljø,

men også at vi beholder forskjellene i avgiftene mellom nullutslippsbiler og biler med utslipp.

Presidenten: Siv Jensen – til oppfølgingsspørsmål.

Siv Jensen (FrP) [10:35:27]: Jeg har ikke sagt at bilavgifter er det viktigste. Det er f.eks. viktig for Fremskrittspartiet å få gjort noe med regjeringens forslag om å ta imot 3 000 kvoteflyktninger. Det kan være nærliggende å stille statsministeren følgende spørsmål: Vil det å ta imot 3 000 kvoteflyktninger årlig fremover bidra til å øke forskjellene i Norge eller til å redusere forskjellene i Norge?

Statsminister Erna Solberg [10:35:50]: Hvis vi er dårlige på integreringen, vil det å ta imot flere kvoteflyktninger bety økt ulikhet og større fattigdom. Er vi gode på integreringen, vil det kunne bidra positivt til det norske samfunnet. Derfor har denne regjeringen et så stort fokus på integreringspolitikken. Det er derfor vi lager en integreringsreform der vi mye tettere jobber med å få folk raskere ut i arbeid. Men så er det slik at vi tar imot kvoteflyktninger fordi vi i en verden med krig, katastrofer og annet også skal avhjelpe der man sitter i en situasjon over lang, lang tid og ikke kan komme tilbake igjen til sitt hjemland. Da er det noen sårbare grupper som må få lov å komme andre steder, og da skal Norge også ta en del av den forpliktelsen. Men ulikhetsspørsmålet er avhengig av hvor gode vi er på integreringen. Der er vi bra når det gjelder etterkommere. De som har foreldre som har kommet til Norge, gjør det bra på mange statistikker. Vi er for dårlige når det gjelder foreldrene, derfor reformerer vi det nå.

Presidenten: Siv Jensen – til oppfølgingsspørsmål.

Siv Jensen (FrP) [10:36:55]: En annen ting Fremskrittspartiet er opptatt av, er å få gjort noe med helsekøene. Vi har lest så godt vi har kunnet i statsbudsjettet for å finne ut av hvordan det nå står til med ventetider og helsekøer, men det er veldig vanskelig å finne. I april ble helseregionene bedt om å starte opptrappingen til mer normal drift. Vi har gjentatte ganger spurt helseministeren om å få oppdaterte tall, men han henviser da til de tallene han ga Stortinget tilbake i mars/april. Det er over et halvt år siden.

Spørsmålet til statsministeren er: Vet regjeringen nå hvordan disse tallene ser ut, eller er det sånn at man helst ikke vil opplyse om utviklingen i helsekøene? Det er mange der ute som lurer på dette, all den tid mange operasjoner, planlagte inngrep, har blitt utsatt som følge av at ressursene utelukkende har blitt satt inn for å håndtere koronapandemien.

Statsminister Erna Solberg [10:37:54]: Jeg er litt usikker på hva helseministeren har svart Stortinget, altså hvilke tall representanten peker på. Det er en endring på noen områder der køene øker for øyeblikket. Gjennomsnittlig ventetid går opp i noen regioner og ned f.eks. i Helse Vest på alle tjenesteområder i de siste tallene vi har.

Men vi er veldig klare på at akkurat nå vet vi ikke godt nok hvordan pandemien virker. Det er mange operasjoner og mange kontroller som har vært utsatt. Det betyr at de heller ikke har kommet inn i systemet ennå. Vi regner med at i de første to rapporteringene som kommer, vil tallene for ventetid gå betydelig opp. Det er derfor vi i dette statsbudsjettet har lagt så mye inn for å få ned ventetidene. Vi signaliserer mer kjøp, anbud og bruk av private. Det er derfor vi har økt aktivitetsveksten i sykehusene, og vi har lagt egne stimulansemidler inn i statsbudsjettet for tiltak som bidrar til at vi får ned helsekøene. Men med det rapporteringssystemet som er nå, kommer man ikke inn i køen hvis man ikke har vært inne til første behandling eller første kontroll, derfor vil det stige nå.

Presidenten: Siv Jensen – til oppfølgingsspørsmål.

Siv Jensen (FrP) [10:39:13]: Statsministeren henviser nå til å kjøpe kapasitet hos private. I revidert budsjett fikk Fremskrittspartiet flertall for en tilleggsbevilgning på 600 mill. kr til nettopp det formålet. Kan statsministeren opplyse om hvordan disse pengene har blitt brukt nettopp til å kjøpe kapasitet hos private?

Statsminister Erna Solberg [10:39:31]: De pengene er, så vidt jeg husker i farten, overført til spesialisthelsetjenesten med påpekning om at de skal brukes til å kjøpe kapasitet. Vi er også opptatt av at vi skal gjøre det samme fremover. Vi skal kjøpe mer kapasitet i privat helsevesen, og vi skal sørge for at vi øker kapasiteten og har stimulansemidler til at det offentlige også kan øke mer. Men de er overført med den klare påpekningen at de skal brukes til å kjøpe mer kapasitet privat.

Presidenten: Geir Pollestad – til oppfølgingsspørsmål.

Geir Pollestad (Sp) [10:40:23]: Eg vil ta fatt i den fyrste delen av dette rollespelet om budsjettforhandlingar me no har vore vitne til, nemleg det som gjeld sjøfolka. Det er veldig rart å høyra statsministeren snakka om sjøfolka og grunngevinga for å kutta i dette. Ein held seg på sett og vis ikkje til realitetane, nemleg at dette handlar om me skal ha norske sjøfolk, eller om me skal ha utanlandske sjøfolk.

Ein snakkar om dette som ein kostnad, når realiteten er at dette er noko ein gjer fordi det er lønsamt for

landet vårt. Difor vert det heilt feil å snakka om subsidienivå. Dette vil jo gje færre norske sjøfolk.

Mitt spørsmål er eigentleg: Er dette eit uttrykk for ein ny type piratverksemd, eller er det berre fråvær av aktiv næringspolitikk frå regjeringa si side? Kva vil ein oppnå for den maritime næringa med dette kuttet?

Statsminister Erna Solberg [10:41:27]: La meg begynne med å korrigere en feil jeg sa i forrige runde om dette. Det er ikke 1,8 mrd. kr vi har foreslått i budsjettet, det er 1,9 mrd. kr – altså litt mer enn det jeg la vekt på.

Fortsatt er det sånn at det vi gjør, er å sette et tak, sånn at de mest høytlønte ikke får like stor kompensasjon som de med mer vanlige sjøfolksavlønninger får. Man kan selvfølgelig mene at vi skal møte alle behov ved at vi har ordninger på statsbudsjettet. Vi er enig i å ha en tilskuddsordning av denne typen til sjøfolkene, til den maritime næringen, fordi vi vet at det å ha norske sjøfolk på båter bidrar til kompetanse på land etter hvert. Det bidrar til at vi har en helhet i kjeden. Men også her må vi stille de samme kritiske spørsmålene som vi gjør på andre områder i budsjettet: Hvor mye skal disse ordningene være på? Hvor høyt oppe skal de være? De er altså nå på 200 000 kr per ansatt på de områdene det gjelder.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:42:43]: I Norge har vi sikret det nasjonale, det norske, eierskapet til naturressursene våre – til vannkraften, til skogen, til jorda. Vi har hatt en nasjonal tenkning: Hvordan kan vi bruke våre naturressurser, fra fisk til skog, til å skape arbeidsplasser og verdier i her i landet?

Nå i høst har vi sett at takket være et smutthull i den svært viktige konsesjonsloven, som sikrer nasjonalt eierskap, selges det et areal på 540 000 dekar fra norske til tyske hender. Det arealet er større enn hele Oslo fylke.

Representanten Trond Helleland fra Høyre ble spurt om hva Høyre syntes om at det nasjonale eierskapet svekkes på denne måten. Svaret til Trond Helleland var at han ikke synes det har så mye å si om det er norske eller utenlandske eiere – skogen blir i Trøndelag uansett, så det har ikke så mye å si om det er tyskere eller nordmenn som eier denne skogen.

Dette mener jeg er en fullstendig historieløs uttalelse. Tenk hvor viktig det er at vi har sikret eierskapet til fossefallene. Det har skapt den industrien vi ser: kraftindustrien og ingeniørmiljøene, det er enorme miljøer – vi har hatt eierskap til skog- og jordressursene som har ført til verdiskaping og industri i en generasjon. Og en har sikret nasjonal kontroll over fiskeriressursene langsetter kysten.

Jeg ser i Høyres program at der er det den samme historieløse tilnærmingen – det skal være fritt fram hvem som skal eie norsk natur, hvem som skal eie Norge.

Så mitt spørsmål til statsministeren er: Ser Høyreleder og statsminister Erna Solberg det som et problem at det er tyske eller kinesiske interesser som i stadig større grad er interessert i å kjøpe norske naturressurser?

Statsminister Erna Solberg [10:44:31]: Jeg er veldig for aktivt norsk eierskap på veldig mange områder. Samtidig er en aktiv forvaltning av skogen viktig for oss, det er viktig for næringsutviklingen i Norge, det er viktig for hva vi har av ringvirkninger for øvrig. Da er det bra at vi også har eiere som er aktive forvaltere.

Uansett om det er et norsk eller et tysk aksjeselskap, må de forholde seg til norske lover og regler. Det er sånn at dette selskapet i veldig, veldig mange år – de aksjene som er overført – har vært på private hender. Det har altså ikke vært konsesjonsbelagt, slik vi har det på andre områder. Det betyr at omsetningen av de aksjene har vært mulig. Det betyr f.eks. ikke mer privatisering eller endringer i noen av reglene rundt dette. Den tyske stiftelsen må altså ha vurdert verdien og avkastningen noe høyere enn det våre takstmenn gjorde. Vi utstyrte Statskog med mandat til å kunne gå inn og kjøpe denne eiendommen. Det gjorde de ikke fordi summen kom langt over selve kostnaden, altså takstvurderingen, på det tidspunktet.

Men vi har et konsesjonspliktregelverk knyttet til andre typer skogeiendommer. Det viktigste for meg er at vi forvalter denne skogen på en måte som gir ringvirkninger og muligheter. Dette var altså i privat eie, da er det ikke så mye vi kan gjøre med det.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:46:00]: Når jeg hører svaret fra statsminister Erna Solberg, framstår det som om statsministeren er fullstendig likegyldig til om det er kinesere, nordmenn eller tyskere som eier norsk natur og norske skogressurser. I min egen hjembygd, Romedal i Stange kommune, var det en kinesisk mange-milliardær som prøvde å kjøpe skogressurser. Han ble heldigvis stoppet på grunn av konsesjonsloven, som var så tydelig at han ikke fikk gjort det. Høyre går i sitt program inn for at man skal utvikle konsesjonsbestemmelser på all norsk skog, og da kan også kinesere i stor skala begynne å kjøpe opp norske skogarealer. Fullstendig uklokt!

Vi hadde en tilsvarende runde i 2014 om eierskapet til Kongsberg Gruppen. Da uttalte statsminister Erna Solberg:

«Jeg synes hele debatten om unorsk eller norsk er en ganske tåpelig debatt.»

Det sa statsminister Erna Solberg om hvem som skulle eie Kongsberg Gruppen. Jeg synes på ingen måte det var en tåpelig debatt. Jeg synes det var en svært vesentlig debatt, akkurat som debatten om hvem som eier norske skoger. Mener statsministeren fortsatt at debat-

ten om hvem som skal eie Norge, norsk industri og norske skogressurser, er en tåpelig debatt?

Statsminister Erna Solberg [10:47:08]: Jeg tenker at for det første skal jeg gå igjennom og se om jeg nå er siteret riktig, eller om det sto noe etter det som ble sagt der.

Vi har et statlig eierskap i Kongsberg Gruppen for å sikre at vi har kontroll på regelverk, på hovedkontor, på forskningsavdelinger, på å sørge for at vi har aktivitet. Jeg har nok sagt at så lenge det bringer aktivitet og økonomisk utvikling i Norge, er det viktig. For mange store norske selskaper er utenlandske eiere viktige fordi de bidrar til kontakt med et marked ute, de bidrar til å være en del av et større industrikonsern som gjør at man kan utvikle seg på andre måter. Så er det noen begrensninger som kommer av utenlandsk eierskap. Det ser vi bl.a. i noen andre selskaper i Kongsberg – ikke Kongsberg Gruppen – f.eks. at man der fra statens side nå må bidra til etter- og videreutdanning i sterkere monn, fordi de utenlandske eierne nok ikke vil investere på samme måten som det vi ser at norske eiere i små og mellomstore bedrifter gjør på etter- og videreutdanning.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Trygve Slagsvold Vedum.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:48:12]: Jeg kan sende en tekstmelding til statsminister Erna Solberg etterpå med sitatet, så slipper hun å bruke tid på å lete etter det.

Hun legger til «for å være helt ærlig» når hun understreker hvor viktig det var å si ordet «tåpelig». Jeg synes ikke det var et så veldig klokt utsagn, for jeg mener det er særdeles viktig at vi sikrer eierskapet til den typen selskaper som Kongsberg Gruppen, ikke minst i en krisetid som vi er i nå. At vi sikrer eierskapet til norske skog-, jord- og vannressurser, er veldig klokt for et lite land som Norge.

Og da vil jeg gjenta det jeg startet med: Høyres parlamentariske leder mener at det er uvesentlig. Høyres programkomité sier at de vil avskaffe hele konsesjonsloven: La bare markedet operere fritt, det er det samme om det er kinesere, tyskere eller nordmenn som eier Norge. Mener statsminister Erna Solberg at det er det samme? Hvis vi skal oppleve et senere salg tilsvarende Oslos areal som kommer på f.eks. kinesiske hender, mener statsministeren at det er klokt, eller mener hun det er uklokt? Og hvis hun mener det er uklokt, hva vil hun gjøre med det?

Statsminister Erna Solberg [10:49:15]: Vi regulerer eierskap gjennom flere forhold. Vi regulerer f.eks. gjennom sikkerhetsloven, som gjør det mulig for oss å se på strategisk viktige områder. Den er modernisert for at vi

skal kunne ha et virkemiddel knyttet til det. Så det er ikke slik at vi, uansett hvem som kommer og eier eller skal ha strategisk eierskap i Norge, kommer til å si ja eller nei. Vi har en sikkerhetslov som gjør at vi alltid vurderer sikkerhetsbiten, knyttet til transaksjoner og annet. Det er noe som denne regjeringen har fremmet. Det er heller ikke slik at det er likegyldig hvem som eier. Det er grunnen til at vi går inn for statlig eierskap i en rekke store selskaper i Norge, og grunnen til at vi eier mellom en tredjedel og 50 pst. Dette har vi et dokument på i hver stortingsperiode som tydelig viser hva som er begrunnelsen for statlig eierskap.

Vi er opptatt av å stimulere til mer privat eierskap i Norge. Det er en av grunnene til at vi har gjort og gjør ting som en faktisk kan lese ut av Senterpartiets program at de burde være for, nemlig å redusere beskatningen på arbeidende kapital og sørge for at vi ikke diskriminerer nasjonalt norsk eierskap til fordel for utenlandsk eierskap. Det er noe av grunnlaget vårt for også fremover å si at det er viktig at vi gjør endringer som gjør at vi ikke diskriminerer norske eiere.

Presidenten: Marit Arnstad – til oppfølgingsspørsmål.

Marit Arnstad (Sp) [10:50:42]: Når Statskog ikke nådde opp i kjøpet av den store skogseiendommen, kan det jo ha litt sammenheng med at Høyre opphevet priskontrollen i 2017. Så prisene på skog har økt. Det har gjort det lukrativt å selge skog, og da selger en altså til Tyskland. Statsministeren har ikke klart å gi oss noe godt svar på hvordan en skal unngå et videresalg av det salget, f.eks. til kinesiske interesser.

Det er et paradoks at hvis Norge hadde lagt den tenkningen til grunn som Høyre nå gjør, overfor fossefallene i 1917, så kan en tenke seg hva vi hadde gått glipp av når det gjelder norsk industri og industriutvikling. For Senterpartiet er det slik at norsk eierskap betyr noe, det er viktig når det gjelder naturressursene våre.

I går ble det kjent at Hurtigruten planlegger å selge sine eiendommer på Svalbard, og da er spørsmålet: Legger regjeringen samme type resonnement til grunn her, at det er det samme om det er norske, tyske eller kinesiske interesser som eventuelt kjøper opp den typen eiendommer, for eiendommene ligger jo der de ligger, uansett hvem som eier dem?

Statsminister Erna Solberg [10:51:44]: Som representanten er veldig klar over, har regjeringen en politikk knyttet til Svalbard. Vi ønsker at staten skal eie der oppe, for å ha kontroll også over territoriet og aktiviteten som vi har på Svalbard. Det betyr at vi har brukt store summer på å kjøpe tilbake eiendommer der, og det kommer fortsatt til å være vår hovedstrategi at staten

ønsker å kunne eie på Svalbard, som en del av Svalbardpolitikken vår.

Så er det ikke slik at det er det samme hvem som eier. Som jeg også svarte partilederen i Senterpartiet, har vi gjennomført en sikkerhetslov. Vi følger det samarbeidet som er om informasjonsutveksling med andre land i Europa knyttet til spørsmålet om kontroll og sikkerhetsmessige spørsmål med andre land om å nekte f.eks. eierskap. Dette er blant de tingene vi har oppjustert og gjort noe med i denne regjeringen for å sikre de sikkerhetspolitiske sidene av dette.

Så er det slik at dette var et salg av aksjer i et aksjeselskap. De var ikke underlagt priskontroll på forhånd.

Presidenten: Nils Kristen Sandtrøen – til oppfølgingsspørsmål.

Nils Kristen Sandtrøen (A) [10:53:03]: De skogsalgene som nå går til tyske oppkjøpere, vil bli skrevet inn i norsk historie som «Listhaug-salgene». Det er en direkte konsekvens av at vi har mistet demokratisk kontroll i Norge over prisene på skogeiendommer, som Erna Solberg og Sylvi Listhaug bevisst fjernet. Det er et paradoks at vi i det rike oljelandet Norge nå ikke har råd til å kjøpe vår egen grunn, vår egen landjord. Vi er i ferd med å bli leilendinger i eget land.

Denne politikken er helt bevisst fra Høyre-regjeringen. Arbeiderpartiet vil stoppe privatiseringen og salget av Statskog, og vi har en tydelig og klar beskjed til regjeringen om at det i det minste må være sann at de områdene går til lokale eiere. Jeg har stilt spørsmål til Vervik Bollestad om vi kan stoppe salget til aksjeselskaper, men Høyre-regjeringen nekter. Hvorfor vil Erna Solberg fortsette privatiseringen av norsk natur?

Statsminister Erna Solberg [10:54:07]: Jeg vil først understreke at det finnes ikke en Høyre-regjering i Norge, for øyeblikket finnes det en regjering med Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre – slik at den kanskje kan omtales på riktig måte av representanten også.

Det andre jeg vil si, er at dette ikke er en direkte konsekvens av de endringene vi gjorde på priskontrollspørsmålet, for dette er ikke under priskontrollen og konsesjonsreglene, slik som det har vært. Jeg hørte representanten også uttale dette til media i går, men det er altså ikke riktig.

Det å få inn utenlandske eiere av skogen generelt sett kan bidra til at man får mer kapital inn i skognæringene, noe som bidrar til at vi kan utvikle flere ben å stå på for skognæringene. Det kan bety at vi kan bidra til mer og enda større fart på biodieselarbeidet vårt, og at det blir enda større fart på bruken av trevirke på andre områder. Det vil i så fall være positivt. Så jeg ville vente til jeg så hvordan disse eierne faktisk håndterer spørs-

målet, med å komme med dommedagsprofetien om at dette er negativt og ikke kan være positivt.

Presidenten: Nils Kristen Sandtrøen – til oppfølgingsspørsmål.

Nils Kristen Sandtrøen (A) [10:55:12]: Dette er en Høyre-regjering som fører Høyre-politikk, så vi må kalle ting ved deres rette navn. Et av regjeringens viktigste argumenter i debatten om formuesskatt er jo nettopp at det skal være viktig for eierskap, men for skogen ser det ut til at det er helt likegyldig om det skal være norske eller utenlandske eiere. Heldigvis, for 100 år siden fikk Stortinget stoppet nettopp Høyre-politikk, da Høyre sto på feil side mot Johan Castberg i debatten om fossefallene våre. Hvis Trond Helleland hadde vært representant den gangen, ville han kanskje ha sagt at det spiller ingen rolle om vannkraften selges til Tyskland eller Frankrike, for fossene ligger jo uansett i Norge. Eller hvis Carl I. Hagen hadde fått gjennomslag, kunne en sagt: Det spiller ingen rolle om amerikanske selskaper tar over feltene i Nordsjøen, for de ligger jo uansett i Norge. Dette er historisk feil, for Castberg og Jens Evensen har bidratt til å bygge denne velferdsstaten. Ser ikke statsministeren at Høyre-regjeringen er på ville veier?

Statsminister Erna Solberg [10:56:13]: For det første vil jeg gjøre oppmerksom på at amerikansk økonomi og amerikanske selskaper har bidratt mye til utvikling av norsk olje- og gassnæring. Men det har vært et bredt og godt samarbeid mellom Arbeiderpartiet og Høyre, som representanten sier med litt spyt i munnen når han snakker, om å sørge for at vi har rammebetingelser hvor vi også får fornorskning, og hvor vi har sørget for å bygge opp norsk eierskap. For eksempel var ordningen med statlig direkte økonomisk engasjement, etableringen av Petoro, et forlik mellom Høyre og Arbeiderpartiet for å sikre nasjonalt eierskap og kontroll – men med kompetanse inn fra de store selskapene som jobber mange andre steder. Derfor jobber vi i partnerskap med utenlandske eiere i mange områder, ikke minst for å få tilgang på den teknologiutviklingen som har bidratt til at Norge nå er ledende innen leverandørindustrien, fordi vi begynte med å bygge på det vi har fått fra andre. Skulle Norge begynt fra scratch uten et eneste bidrag fra utenlandske eiere og deltakere i oljevirkomheten, hadde det gått mye dårligere enn det har gjort.

Presidenten: Trygve Slagsvold Vedum – til oppfølgingsspørsmål.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:57:29]: Det var jo en freidig kommentar om en medrepresentant i stad, hvordan han er i munnen, men det er i hvert fall en vel-

dig, veldig alvorlig sak vi diskuterer. Slik vi kan oppsummere statsminister Erna Solberg, er det kun hvis det er sikkerhetspolitiske interesser, at det er viktig å sikre norske naturressurser på norske hender. Det næringspolitiske, hvordan man skal sikre langsiktig verdiskaping i Norge, er ikke vesentlig, det er bare hvis det er sikkerhetspolitisk utfordrende.

Senterpartiet er grunnleggende uenig i den tenkningen. Men det var akkurat samme tenkning Høyre hadde for hundre år siden da man kalte konsesjonslovene for panikklovene. De mente det var panisk, og at man trengte utenlandsk kapital. Det ville være historieløst når Norge er på sitt aller rikeste, å gi opp eierskap til våre naturressurser. Vi har mye kapital.

Hva vil statsministeren si til alle dem som nå er opptatt av å skape verdier av norske naturressurser? Er det at man skal ha nasjonalt eierskap, en gammeldags måte å tenke på? Er det bare markedet som skal styre, og like greit at det er kinesere som nordmenn som eier Norge?

Statsminister Erna Solberg [10:58:37]: Det er ikke mulig ut fra de svarene jeg har gitt, å gi den beskrivelsen som representanten Slagsvold Vedum nettopp ga.

Vi har et aktivt forhold til hvordan vi skal sørge for et nasjonalt eierskap. Derfor stimulerer vi til mer privat nasjonalt eierskap. Derfor sørger vi for å gjøre noe med diskrimineringen i dagens skattesystem av norske eiere i forhold til utenlandske eiere.

Vi har et aktivt norsk eierskap gjennom å eie vår teknologi, eie i store bedrifter som er viktige infrastrukturbedrifter, og som er viktige bedrifter også knyttet til nasjonale ressurser og nasjonalt eierskap. Det er derfor vi er for at vi har en tredjedels vedtektsmessig vetomulighet i flere store selskaper og noe større eierskap i andre selskaper som er spesielt viktige. Vi har altså et balansert forhold til dette.

Sikkerhetsloven kan brukes mot det vi opplever som sikkerhetspolitisk utfordrende eierskap. Men vi har et stort og variert repertoar fra denne regjeringen for hvordan vi skal sikre nasjonalt eierskap. Samtidig er vi opptatt av at vi skal være et attraktivt land for utlendinger å investere i, sånn at vi får til den teknologiutviklingen, den fusjonen og det bidraget som gjør at vi når nye markeder og kommer ut i verden.

Presidenten: Da går vi til neste hovedspørsmål.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [11:00:01]: Forskjellene mellom folk i Norge aukar med denne regjeringa. Dei rikaste drar ifrå resten, og ein stadig større del av verdiane hamnar i lommene på nokre få. Kontrasten til folk flest blir stadig større.

Denne regjeringa har den tvilsame rekorden å ha sørgt for å skape rekordmange milliardærar og rekord-

mange barn som veks opp i fattigdom. Men, som dette statsbudsjettet også viser, er det nokon som må finansiere skattelettene og skattekutta til dei aller rikaste i dette samfunnet. Nokre grupper i samfunnet må ta rekninga, og eitt av dei mest opprørande kutta er det regjeringa har gjort i stomitilbodet for barn som har utlagt tarm eller urinvei.

Regjeringa har for 2020 sett ei grense, ei såkalla kvote, på kor mykje stomiutstyr dei som treng det, kan få. No begynner dei årlege kvotene å bli brukte opp, og folk må sjølv ut med fleire tusen kroner i månaden – ein rett dei tidlegare hadde, som no er tatt bort frå dei.

Bettina Lindgren er styreleiar i Løvemammaene, og ein kan seie at det er ein organisasjon som har oppstått på grunn av dei smålege kutta som regjeringa har stått for på dette feltet. På nettsida si fortel ho om si fortvilning og sitt sinne over desse smålege kutta. Dottera hennar har nemleg stomi. Bettina skriv:

«Platen som festes på den tynne huden hennes flere ganger i uka sitter som limt. For at hun ikke skal være redd, ikke skal få vondt og ikke skal oppleve stomiskift som traumatisk bruker vi plasterfjernerspray. Denne løser opp limen på plata slik at det ikke gjør vondt å rive den av. Snart får hun ikke mer spray fordi kvoten vil være oppbrukt før året er omme. (...)

Jeg er så lei av å sende meldinger til travle folk på toppen med automatisk svar på mailen sin. Det er nærmest bingo om man får mer enn et automatisk svar. Og svaret er oftest (...): Vi skal se på dette.»

Kva er statsministerens svar til Bettina og alle dei andre som er ramma av regjeringas kutt i stomiutstyr?

Statsminister Erna Solberg [11:02:14]: La meg begynne med å si at det kanskje er flere milliardærer nå enn det var under den rød-grønne regjeringen, men veksten i antall milliardærer var større under den rød-grønne regjeringen enn den er under denne regjeringen. Og det er faktisk et eksempel på at mye har gått bra i norsk næringsliv. Det må jo være bra. Det må jo være bra at vi har nye selskaper, nye ideer, nye ting som bidrar til at vi faktisk har en økonomi som går rundt. Så litt mer positivisme, kanskje, til at norsk næringsliv har gått bra gjennom årene med denne regjeringen, kunne være fint. Det har den sideeffekten at noen også har tjent penger.

Når det gjelder spørsmålet om stomi, har jeg lyst til å si at det ikke var et forslag fra regjeringen å gjøre de endringene. Det var en gjennomgang som Helfo hadde, fordi de mente det var et overforbruk. De laget endringer i dette fordi man hadde et høyere uttak enn det som ut fra et faglig skjønn skulle være tilstrekkelig for den enkelte. Det har vi ettergått nå, på bakgrunn av at

også vi så oppslagene om at det åpenbart så ut til at grunnlaget var feil. Derfor reverserte Helfo i går endringene knyttet til gel-biten av dette, altså geldannende granulat, der det viser seg å være en særlig stor utfordring at taket er satt for lavt. I tillegg har Helfo nå, sammen med pasientorganisasjonene, en gjennomgang av de andre sidene av stomispørsmålet for å se på om de tok feil når de satte taket for året. Så dette har vi faktisk løst. Jeg håper at representanten er glad for det.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [11:03:49]: Eg la merke til den endringa for geldannande granulat, som det var oppslag om i TV 2. Det skapte stor merksemd at ein kan bruke opp kvoten på det, og må betale fleire tusen i månaden sjølv. Det er bra at regjeringa reagerer på dette og fjernar taket på det, men kvifor fjernar ein ikkje taket på resten? Kvifor tok ein berre tak i det som kom fram i media? Berre det som har hamna på TV 2, er det ein tar tak i. Det må altså kome ei historie på tv før regjeringa viser eit grann av menneskelegheit.

Eg kan opplyse statsministeren om kva for andre ting som står på kvotelisten, og som utgjør betydelege tusenar av kroner for dei som blir råka: 80 klebefjernarar i spray, 1 000 plateforlengarar, 20 stomibelte, 10 belte med fiksering, 2 belte til kompresjon, 400 lukkeklips og klemmer til tømbar pose per kalenderår.

Eg vil gi statsministeren moglegheit til å svare alle desse mødrene og fedrane som dette gjeld, ein gong til: Kva er svaret? Vil dette bli retta opp, vil kvotetaka bli heva?

Statsminister Erna Solberg [11:05:03]: Dette svarte jeg på i mitt forrige svar. Helfo gjennomgår nå alle endringene som de innførte fra 1. januar, sammen med pasientorganisasjonene og fagpersoner, for å se om de takene er satt for lavt, og eventuelt gjøre endringer av disse reglene. Da antar jeg at hvis det viser seg – når man har sett på dette sammen med pasientorganisasjoner og fagpersoner på dette området – at Helfo satte taket for lavt, vil de gjøre endringer, på samme måte som de gjorde på det andre området. Men det blir en del av den faglige gjennomgangen de skal gjøre. Det gjelder både klebefjerner i spray, plateforlengere, stomibelte, lukkeklips, klemmer til tømbar pose – alt dette, som det ble satt et tak på, er blant de tingene hvor det nå vurderes om taket ble satt for lavt.

Presidenten: Det åpnes opp for oppfølgingsspørsmål – først Torgeir Knag Fylkesnes.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [11:05:48]: Eg er veldig glad for at statsministeren har fått med seg alle dei andre tinga også og ikkje berre det som var på TV 2. Statsministeren gjekk ut på Twitter og sa at det forsla-

get som SV fremja i går, om å fjerne desse taka og gi tilbake rettane som desse barna har hatt, ikkje ta dei frå dei, ikkje trengst, for no er allereie endringa gjort. Men framleis er store delar av utstyret underlagde kvoteavgrensing.

Ei anna side av dette: Eg har tildelingsbrevet frå 2015, som viser at regjeringa kom med eit forslag til tildeling til Helfo – 1 mill. kr for å effektivisere og mogleg innsparing på området «medisinsk forbruksmaterieil». No har dei fått svaret, bl.a. ved at det har blitt innført kvote på dette.

Kan Stortinget forvente enda fleire kutt i rettane til barn som har medisinske utfordringar?

Statsminister Erna Solberg [11:06:56]: Jeg mener det er riktig at vi alltid går igjennom og ser om ordningene våre er gode nok, ikke bare om de dekker nok, men også om de på noen områder ikke dekker riktig, sammenliknet med hvordan det var tidligere. At Helfo gjør det, også for se på muligheten for besparelser der hvor det kanskje ikke er nødvendig å ha det som før, er riktig. Da vi f.eks. foreslo endringer på cøliaki-området, var det etter en gjennomgang som viste at matvarekostnadene knyttet til glutenfrie matvarer var helt annerledes enn da man innførte ordningen. Da er det unaturlig at man gir større fradrag enn nødvendig for å dekke den menyen. Det mener jeg er å forvalte skattebetalernes penger på en ordentlig måte. Hver eneste gang møter vi kritikk om at dette er usosiale kutt. Nei, det er ikke usosialt å si at man skal få dekket de utgiftene man har, men ikke mer, og at man skal få det utstyret man trenger, men ikke nødvendigvis mer. Vi må ha respekt for at hver krone vi tar inn fra norske skattebetalere, er penger som de alternativt kunne ha brukt på egen velferd.

Presidenten: Torgeir Knag Fylkesnes – til oppfølgingsspørsmål.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [11:08:07]: Eg beit meg merke i at ein ikkje skal få meir pengar enn ein faktisk treng. Meiner regjeringa at det ein fare for at folk som har stomi, skal overforbruke klebefjerner i spray og plateforlengarar og få for mange stomibelte? Det er ei merkeleg mistenkjeleggjering. Samtidig som ein har kutta i denne typen rettar, har ein pumpa ut skattelettar for dei aller rikaste. Ein kuttar altså i tilbodet til dei som treng utstyret for å gå på do – det er ikkje til å tru.

Ei anna gruppe som frå den 1. november kjem til å oppleve vidare kutt, samtidig som ein gir skattekutt til dei aller rikaste, er folk på dagpengar. Regjeringa har allereie sørgd for at det ikkje er feriepengar for dagpengar, og så kjem dette i tillegg.

Kan statsministeren no, overfor alle dei i f.eks. reiselivet som no får kutt i sine inntekter, forklare kvifor dei

skal oppleve kutt, mens dei aller rikaste i samfunnet skal få meir igjen?

Statsminister Erna Solberg [11:09:13]: Man skal få dekket de behovene man har. Man har gått igjennom og sett på om det er laget et godt nok regelverk. Og så retter vi opp hvis det er feil. Det var ikke regjeringen som gjorde dette, det var en faglig gjennomgang i Helfo som var grunnlaget for takene som ble satt. Helfo har fått beskjed om at de må rydde opp i dette, og det gjør de nå hvis det viser seg at det faglige grunnlaget ikke passer med de faktiske behovene der ute. Slik gjør vi alltid justeringer, men vi må ha tillit til at man også i Helfo kan gjøre vurderinger og rydde opp når det er gjort feil.

Når det gjelder spørsmålet om endringer i dagpengeregulverket, mener vi at det er veldig viktig at vi etter en storsatsing, som vi har hatt gjennom en pandemi, begynner å ta ned en del tiltak og normaliserer dem. Nå er det ikke lenger mange bransjer som er direkte stengt, og derfor er det også riktig at vi gjør noen endringer i dagpengeregulverket, slik at vi går tilbake til det dagpengeregulverket som SV syntes det var helt fint å styre på da de satt i regjering og det var krise, f.eks. finanskrisen.

Presidenten: Torgeir Knag Fylkesnes – til oppfølgingsspørsmål.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [11:10:28]: Men krisa er jo ikkje over, ho er på ingen måte over. Vi har blitt underlagt nye, tøffe restriksjonar i Oslo berre i det siste. Framover kan vi kanskje måtte innføre enda strengare restriksjonar, enda større avgrensingar, som vil føre enda fleire – kanskje hundretusenvis – ut i eit dagpengebehov. Krisa er jo ikkje over for alle dei. Rekningsane til straum vil framleis kome, rekningsane til husleige og barnehage vil fortsetje å kome. Men her friskmelder statsministeren desse for krisa – mens det blir satsa knallhardt for dei aller rikaste i samfunnet.

Eg vil gi statsministeren enda ein sjanse til å forklare, om ho ser for seg f.eks. nokon som jobbar på hotell, og som i dag er permittert: Kvifor skal det kuttast i deira inntekt, mens dei som har aller mest frå før, skal få enda meir i dette statsbudsjettet?

Statsminister Erna Solberg [11:11:33]: Over tid er vi nødt til å ta ned og gå tilbake til det normale regelverket vi har hatt. Det gjør vi for enkelte grupper knyttet til det regelverket vi har hatt for dagpenger under finanskrisen, bankkrisen og alle tidligere kriser, og som det ikke har vært noe forslag om at man skal gjøre endringer på, før nå. Vi hadde en særtilstand før, men vi

må begynne å gå tilbake til de reglene som vi hadde på et tidspunkt.

Når vi gjør endringer for arbeidende kapital, som jeg skjønner er det man setter alt opp mot – snart har man vel, i den politiske debatten, finansiert et par hundre milliarder med et kutt som er på 1,2 mrd. kr i budsjettet – er det for å skape flere jobber. Det er for å styrke norsk nasjonalt eierskap. Vi har nettopp hatt en stor diskusjon om norsk nasjonalt eierskap, og da må man begynne å si: Nasjonalt eierskap dreier seg også om private, ikke bare om staten. En viktig del av det vi skal gjøre fremover, er å sørge for mer gründerskap, flere jobber og bidra til gode rammebetingelser for norsk næringsliv.

Presidenten: Vi går da videre til neste hovedspørsmål.

Kristoffer Robin Haug (MDG) [11:12:30]: Jeg merker meg en økende entusiasme her på Stortinget for å boikotte flyselskaper og minner om at dersom vi hadde hatt et ordentlig utbygd togtilbud, hadde ingen i denne salen trengt å fly, med unntak av på kortbanenettet, naturligvis.

For tre år siden påla Stortinget regjeringen å rapportere på klimaeffekten av framlagt budsjett, men en slik oversikt mangler i regjeringen Solbergs budsjett, som ble lagt fram forrige uke. Det er alvorlig. For å kunne føre en effektiv klimapolitikk, må man vite effekten av politikken man fører, og pengene man disponerer.

Når det gjelder det som derimot finnes i budsjettet, slår framskrivninger fast at regjeringen ikke vil nå sitt eget utslippsmål for veitrafikken. Regjeringen har lovet oss at om ti år skal utslippene fra trafikken på norske veier være halvparten så store som de var i 1990. Men i statsbudsjettet står det at regjeringen bare vil klare å kutte 26 pst., altså halvparten av det Solberg har lovet. På tross av det foreslår regjeringen bl.a. å kutte i elbilfordelene. Regjeringen øker trafikksikringsavgiften, slik at det blir over 2 000 kr dyrere i året å eie elbil. Det vil koste norske elbilister til sammen 800 mill. kr neste år. Samtidig gjør ikke regjeringen det dyrere å eie fossilbiler.

Hvordan kan statsministeren være sikker på at dette grepet ikke vil påvirke elbilsalget negativt og føre regjeringen enda lenger bort fra sitt eget mål om å kutte utslippene på norske veier?

Statsminister Erna Solberg [11:14:20]: For det første har jeg lyst til å understreke at de tallene som legges frem i budsjettet, er tall som er basert på politikken inn- til budsjettet kommer – altså ikke i budsjettet, men inn- til budsjettet kommer. Det er en fremskrivning som faktisk gir et positivt syn. Gapet er mindre. Vi er nærmere ved å nå 2020-målene. Jeg har her svart på mange spørsmål fra MDG om jeg ikke skal avlyse 2020-målene

fordi vi ikke når dem, men nå ser det faktisk ut til at vi klarer å nå dem. Så noen positive meldinger må vi av og til sende ut om at det er mye som skjer, og det skjer fort. Samferdsel er et av områdene hvor det skjer mye.

Ja, vi øker og innfører igjen veiavgiften, men med et lavere nivå, for elbiler. Over tid må elbilene også bidra til det norske samfunnet knyttet til de kostnadene vi har, bl.a. på veislitasje. Det er en av de tingene som dette skal være med på å betale for. Samtidig øker vi, som representanten Siv Jensen tidligere tok opp, CO₂-komponenten i avgiftssystemet når man kjøper fossilbiler, så vi opprettholder en distanse mellom de to målene.

Jeg tror at den dynamikken vi har nå, vil bidra til at personbilmålene våre kan nås med de virkemidlene i 2025. Hovedfokuset vi er nødt til å ha fremover for å nå samferdselsmålene våre totalt sett, er på nyttetrafikken – det å stimulere til at vi får mer av nyttetrafikken inn på nullutslippsløsninger. Derfor er det viktig at vi har det store nullutslippsfondet i Enova med midler til det som er bynær nyttetransport, som gis til elvarebiler. I tillegg må vi jobbe med hydrogenstrategiene våre, alternative energiformer som kan brukes på de lengre distansene, og sørge for at vi organiserer dette på en bedre måte. Olje- og energiministeren har bl.a. varslet et veikart for hydrogenbruk.

Kristoffer Robin Haug (MDG) [11:16:28]: Nå spurte ikke jeg om et generelt veikart eller oversikt over de generelle tilbudene regjeringen har til nullutslippsbiler. Jeg spurte om klimaeffekten av de nye kostnadene som regjeringen pålegger elbileierne. Jeg registrerer at statsministeren ikke nødvendigvis har et tydelig svar på dette.

Vi vet at markedet for elbiler er sensitivt for endringer. Det er høyere terskel for å kjøpe elbil fordi det er uvant, man må forholde seg til ladestasjoner, og ny teknologi koster. Forskere mener derfor at endringer i elbilfordelen bør gjennomføres på en måte som ikke kommer overraskende på folk.

Jeg ønsker derfor å være tydelig i spørsmålet mitt: Er statsministeren bekymret for at den brå innføringen av avgiftene for elbileierne vil føre til mindre kutt i utslipp på norske veier framover?

Statsminister Erna Solberg [11:17:16]: Det enkle svaret på det er nei, for dette er ikke en brå innføring. Det har lenge vært et tema at vi må gjøre dette, at vi over tid og gradvis må ta vekk noen av elbilfordelene, men opprettholde forskjellen mellom fossilbil og elbil. Det er det som er avgjørende.

Jeg tror også at norske elbileiere vil se at med dagens system, altså med dagens mengde av elbiler som kommer til en lavere kostnad, er behovet for veldig sterke insentiver, som var tidligere, litt mindre, for nå kan man kjøpe en god bil med god rekkevidde og med samme

komfort som før. Det er ikke lenger stor forskjell på en elbil og en fossilbil i kjøreegenskaper, komfort og alt det andre. Det gjør at elbilene i seg selv også blir mer konkurransedyktige.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Kristoffer Robin Haug.

Kristoffer Robin Haug (MDG) [11:18:07]: I regjeringsplattformen har regjeringen lovet å innføre en støtteordning for å tilrettelegge for ladeinfrastruktur for elbiler i landets borettslag, sameier og garasjelag, som inkluderer 600 000 personer i Norge. I Oslo, der De Grønne styrer sammen med Arbeiderpartiet og SV, finnes en slik ordning. Den er administrert av Enova og har vært en stor suksess. Men i regjeringens siste statsbudsjett for denne perioden, finnes imidlertid ingen støtteordning for borettslag, selv om tilgang på lading hjemme burde være for alle, også for dem som bor i leilighet og ikke har egen oppkjørsel eller garasje.

Er statsministeren bekymret for at mangelen på en slik ordning vil føre til at færre velger elbil framfor fossilbil i byene våre?

Statsminister Erna Solberg [11:18:52]: Hvis jeg skal være helt ærlig, tror jeg ikke det er det som er flaskehalsen. En av flaskehalsene har vært at man ikke har villet etablere f.eks. ladepunkter for elbil i borettslag. Det rydder nå kommunalministeren opp i ved å gjøre det til en rettighet at man kan få lov til å sette opp – så man vil ha ryddet i noen av de flaskehalsene.

Dette er en liten bit av en stor investering. Vi kan ikke subsidiere alle ting hele tiden. Så er det sånn at alt som står i Granavolden-plattformen, er ikke med i dette budsjettet, men denne regjeringen har ambisjoner om å legge fram både et budsjett neste år igjen og et budsjett de neste fire årene.

Presidenten: Vi går videre til siste hovedspørsmål.

Bjørnar Moxnes (R) [11:19:45]: Den 19. juni vedtok Stortinget at vindkraftkonsesjoner skulle gjennomgås. Forventningene var store både på Haramsøya og en rekke andre steder i landet vårt. Så kvitterer Tina Bru ut vedtaket i forslaget til budsjett ved å vise til at departementet nå har gått igjennom fem konsesjoner. Gjennomgangen har fått null betydning i den virkelige verden, og viser at partiene som sto bak vedtaket i juni – Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti – har holdt folk for narr. Man kan lure på om juni-vedtaket bare var en avledningsmanøver.

Ta f.eks. Gismarvik Vindkraftverk: Opprinnelig ble det søkt om at turbinene skulle ha en makshøyde på 130 meter. I den endelig godkjente planen er turbinene på

200 meter, og dette er fra departementets gjennomgang åpenbart helt fint. Eller Haramsøy, der NVE, mens Fremskrittspartiet satt med statsråden, droppet å varsle innbyggerne om endringer i konsesjonen. Her viser Bru til at det sto to reportasjer i lokalavisen, og da må jo folk ha skjönt at det ble endringer. Og gjennomgangen sier at alt er også fint og flott med Haramsøya.

Vedtaket i juni innebar at kun saker som ikke er endelig vedtatt, skulle gjennomgås. Nå ser vi hvor korttenkt også dette var.

Måkaknuten vindkraftverk fikk ny eier i 2017 og søkte da om fornyet konsesjon. Dagen etter søknaden fikk de innvilget fornyet anleggskonsesjon med en samlet installert effekt på 66 MW. Fem dager senere godkjente NVE en utvidelse av effekten til 99 MW. En så stor endring skal etter lovverket utløse ny konsekvensutredning, men det skjedde ikke. Og siden saken er ferdig behandlet, blir det ingen ny gjennomgang av den saken.

Mener Solberg at den manglende lydhørheten overfor lokalbefolkningen er riktig, og at den pågående raseeringen av norsk natur bare kan fortsette som fram til nå?

Statsminister Erna Solberg [11:21:50]: Regjeringen har lagt frem en stortingsmelding om vindkraft som strammer inn konsesjonsreglene på tiden og på hvor store endringer det kan være fra gitt konsesjon til det som faktisk blir bygget, ved at man har tydeligere og klart definerte krav. Det er å imøtekomme nettopp eksempler på at det i konsesjoner som tidligere er blitt gitt, er et for stort spenn i hva man kan oppleve, altså hvor stort handlingsrommet er innenfor konsesjonen som er gitt, at det oppleves som et annet prosjekt fra dem som er lokalt. Det skal vi nå ta grep om. Det er et hovedbudskap i den stortingsmeldingen om vindkraft som er lagt frem, for fremtiden.

Men når det gjelder konsesjoner som er gitt, og det som ble vedtatt før 19. juni, er spørsmålet om de var gitt på bakgrunn av uriktighet, at det var feil i saksbehandlingen. Det er gjennomgått, og det er ikke funnet feil i saksbehandlingen knyttet til dette. Så kan man mene at de gamle konsesjonene ikke var riktige, og at i dagens tilstand ville man ikke fått den typen konsesjoner med den typen vilkår. Men det er altså ikke gjort feil i konsesjonsbehandlingen ifølge gjennomgangen som har vært gjort. Det er altså ikke grunnlag for omgjøring av konsesjonene på bakgrunn av saksbehandlingsfeil etter den gjennomgangen som har vært.

Da får vi heller jobbe med: Hva er regelverket for fremtiden? Regelverket for fremtiden må være at det er mer forutsigbarhet for at det man sier ja til, er det man til slutt ser, ved at det er både tydeligere og klarere, og kortere tidsfrister og tydeligere og klarere begrensninger på

hvor stort spenn man har til å gjøre endringer på selve prosjektet innenfor den gitte konsesjonen.

Bjørnar Moxnes (R) [11:23:36]: Jeg synes at Solbergs svar tyder på at vi har rett i at vedtaket den 19. juni var et skuebrød. Det var et forslag fra disse partiene for liksom å imøtekomme vindkraftmotstanden, uten et vedtak som faktisk fikk reelle konsekvenser. Det er å føre folk bak lyset, og det bør både Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti svare for – ikke til Rødt, men til folk som er lei av rasering av natur landet rundt.

Så er det et forslag til behandling i Stortinget fra Fremskrittspartiet om at utbygging av vindkraftverk som er brakt inn for domstolene, skal stanses inntil sakene er avgjort. Det er veldig viktig for folk på Haramsøya. De venter på at domstolene skal stanse arbeidet, og ser fram til å få svar på det. Mener statsminister Solberg at det er riktig at utbygginger bare får fortsette før domstolene har sagt sitt om saken?

Statsminister Erna Solberg [11:24:35]: Når en sak er brakt inn for domstolene, er det opp til domstolene å vurdere om det skal gis oppsettende virkning. Det ville være feil hvis vi skulle overprøve eller ikke følge det som er de vanlige reglene. De fleste som bringer en slik sak inn for domstolene for å stoppe aktivitet, vil be om oppsettende virkning, slik at det ikke er noen aktivitet før man er ferdig med hovedforhandlingene knyttet til det. Men det at regjeringen skulle gripe inn og ikke gjøre det som faktisk er norsk lov, nemlig la domstolene stoppe det, ville jeg anse som feil.

Morten Wold hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Bjørnar Moxnes.

Bjørnar Moxnes (R) [11:25:15]: Det er jo NVE som har kontroll over vindkraftkonsesjonsprosessene. I fjor så en rekke forskere fra CICERO bl.a. nærmere på dette. De mener at NVEs konsesjonsbeslutninger er uforutsigbare og også lite gjennomsiktede, og at det litt for ofte heter at beslutningen er fattet «ut fra en samlet vurdering». Rogaland fylkeskommune har i en gjennomgang av alle vindkraftkonsesjoner hos dem vist at praksisen NVE følger i konsesjonsbehandlingen og i konsekvensutredningsprosessene, er – etter deres vurdering – tvilsom i forhold til gjeldende regelverk.

Spørsmålet er om det er riktig at det er departementet og NVE selv som gjennomgår sakene som Stortinget har bedt regjeringen se på, eller om praksisen bør granskes av en mer uavhengig instans.

Statsminister Erna Solberg [11:26:12]: Enigheten gikk ut på at det var NVE som skulle gjennomgå dette, da det vedtaket ble fattet 19. juni. Regjeringen har fulgt opp det man var enig om med partiene som stilte forslaget, på det tidspunktet.

Alle konsesjoner, både vindkraftkonsesjoner og vannkraftkonsesjoner, blir gitt etter en samlet vurdering. All økonomisk aktivitet som er konsesjonsbelagt, foregår etter en samlet vurdering fordi en av og til må veie miljøhensyn opp mot næringshensyn, lokalsamfunnets hensyn, alle de tingene, for jobb og annet. Dette er faktisk den vanlige standardmåten vi gjør det på. Vi sier at her forsøker vi å bli enige om hvilke forhold som veier tyngst. Regjeringen har sagt nei til noen vindkraftprosjekter knyttet til trekkfuglområder fordi vi etter en samlet vurdering har lagt mer vekt på miljøhensynet enn på de næringsmessige hensynene. Slik er det alltid når vi behandler saker.

Presidenten: Arne Nævra – til oppfølgingsspørsmål.

Arne Nævra (SV) [11:27:21]: Jeg tror det er to årsaker til den enorme motstanden vi har sett mot vindkraftutbyggingen i Norge.

Det ene er de enorme naturødeleggelserne vi har vært vitne til. Det er ødelagte friluftsområder, og det har vært svært dårlige og mangelfulle naturfaglige undersøkelser. Det har vært så dårlige undersøkelser som vi stort sett ikke har sett i andre større utbygginger som ikke har med vindkraft å gjøre.

Det andre er at lokaldemokratiet i stor grad har blitt satt til side, og at lokalsamfunn føler seg fullstendig overkjørt i disse vindkraftsakene. Det tror jeg vi må være ærlige på.

Skulle statsministeren ønske at prosessene hadde vært annerledes, når hun ser på den enorme folkelige motstanden som nå er der ute? Og hvorfor ikke bruke det eneste virkelige verktøyet vi har for avveining av arealbruk, nemlig plan- og bygningsloven?

Statsminister Erna Solberg [11:28:15]: Vi foreslår endringer i konsesjonssystemet, nettopp fordi vi ser at måten konsesjonene har vært gitt på, ikke har vært bra nok.

Jeg har lyst til å legge til at i tillegg til det vi ser her, har jeg vært såpass lenge med at jeg husker da Høyre ble anklaget av SV for at vi var for lite for vindkraft, fordi det var så viktig med mer fornybar energi, at vi skulle øke satsingen på det, og at vi ikke var opptatt av å bygge ut nok fornybar energi knyttet til vindkraft, bl.a. fordi vi på det tidspunktet nok var litt mer glad i å bygge ut vannkraft. Jeg bare sier at tidene forandrer seg, og vi ser nå at vindkraft kanskje har noen utfordringer. Da må vi ha et bedre konsesjonssystem. Det konsesjonssystemet vi har

foreslått i stortingsmelding at vi skal stramme inn på, gir mer forutsigbarhet for kommunene. Man får det man sier ja til, man får ikke større og mer enn det man sa ja til på det tidspunktet. Og det er blant de tingene vi gjør fordi vi nettopp har lyttet til den folkelige motstanden.

Presidenten: Den muntlige spørretimen er nå omme.

Sak nr. 2 [11:29:24]

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir en endring i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den elektroniske spørsmålslisten i salappen.

Endringen var som følger:

Spørsmål nr. 4, fra Helge André Njåstad til distrikts- og digitaliseringsministeren, må utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 1

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [11:29:55]: «De norske sjømannsorganisasjonene og LO, har sammen med bl.a. Senterpartiet i en årrekke krevd at Norge innfører regler om norske lønns- og arbeidsvilkår langs Norges kyst og på norsk sokkel. Regjeringen har tidligere avvist dette og vist til at dette vil kunne være ulovlig etter internasjonal lov. Fra 1. oktober i år innførte Storbritannia krav om britisk minstelønn for alle skip som opererer på britisk sokkel.

Vil regjeringen innføre regler som sikrer norske lønns- og arbeidsvilkår langs Norges kyst og på norsk sokkel?»

Statsråd Iselin Nybø [11:30:34]: Som representanten Gjelsvik er godt kjent med, behandlet Stortinget 21. april i år et representantforslag fra representantene Terje Aasland, Geir Pollestad og Torgeir Knag Fylkesnes om å sikre norske lønns- og arbeidsvilkår i norske farvann og på norsk sokkel.

Forslaget gikk ut på å nedsette et partssammensatt utvalg som skulle foreslå lovendringer og ordninger for å gjennomføre norske lønns- og arbeidsvilkår for den delen av skipsfarten som foregår i norske farvann og på norsk sokkel. Forslaget fikk ikke flertall, men et flertall bestående av Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti vedtok å be regjeringen nedsette et partssammensatt utvalg for å vurdere tiltak som kan styrke norsk maritim kompetanse, sikre norske sjøfolk på norske skip og sikre norske rederiers konkurransekraft.

Regjeringen nedsatte i august i år et slikt partssammensatt maritimt utvalg. Utvalget er særlig bedt om å vurdere to tiltak:

- om tilskuddsordningen for sysselsettingen av sjøfolk bør endres
- om det bør innføres et krav om norske lønns- og arbeidsvilkår i norsk farvann og på norsk sokkel

Partene i næringen har tidligere vært uenige om det er fornuftig å innføre et krav om norske lønns- og arbeidsvilkår. I tråd med Stortingets anmodningsvedtak må utvalget vurdere om et slikt krav vil styrke norsk maritim kompetanse, sikre norske sjøfolk på norske skip og sikre norske rederiers konkurransekraft.

Det følger også av utvalgets mandat at utvalget skal se hen til om andre sokkelstater har innført sammenlignbare krav. Her vil det kunne være relevant å se hen til kravene om minstelønn som gjelder i Storbritannia, som representanten viste til i sitt spørsmål.

Utvalget vil levere sin rapport innen utgangen av året. Fra regjeringens side avventer vi nå utvalgets anbefaling før vi bestemmer oss for den videre oppfølgingen i saken.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [11:32:53]: Jeg takker for svaret.

Jeg merker meg at statsråden er veldig opptatt av å vise til utvalget og venter på deres anbefalinger samtidig som hun presenterer at mandatet for utvalget er punkt nr. 1, å se på nettolønnsordningen. Nettolønnsordningen har regjeringen i forslag til statsbudsjett foreslått å fjerne midt i en alvorlig krise for norsk maritim næring – da det nettopp er viktig å ivareta sysselsettingen av sjøfolk og konkurranseforholdene for norsk maritim næring. Hvorfor i all verden foreslår regjeringen å svekke nettolønnsordningen midt i en så stor krise og mens et partssammensatt utvalg sitter og jobber?

Statsråd Iselin Nybø [11:33:35]: For det første: Vi foreslår ikke å fjerne denne såkalte nettolønnsordningen, eller tilskuddsordningen for sysselsetting av sjøfolk, som den egentlig heter. Vi foreslår å sette et tak på de ulike ordningene innenfor denne ordningen, men vi skal fortsatt bruke 1,9 mrd. kr på den, så dette er på ingen måte å fjerne ordningen. Det er for å begrense den offentlige utgiftsveksten. Vi har tidligere styrket denne ordningen. Nå ser vi det er et behov for å sette et tak for å ha kontroll på utgiftsøkningen. Men det er i aller høyeste grad en ordning som fortsatt skal eksistere, og som store deler av den maritime næringen både har bruk for i dag og kommer til å få bruk for framover når det kommer til å ansette norske sjøfolk på skip.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [11:34:33]: Det er jo en sterk svekkelse av ordningen som ligger i budsjettforslaget,

som regjeringen selv beregner vil ramme ca. 6 500 sjøfolk. Jeg er helt enig med sjømannsorganisasjonene, som sier at dette er et dolkestøt mot norske sjøfolk midt i en alvorlig krise.

Tilbake til det som var det opprinnelige spørsmålet knyttet til norske lønns- og arbeidsvilkår. Noe av det som var den store debatten ved behandlingen av det representantforslaget som statsråden viste til, var om utvalget skulle ha som mandat at en skulle sikre norske lønns- og arbeidsvilkår.

Så viser en til utvikling i andre land. Et av våre viktigste naboland som vi deler havområde med, Storbritannia, stiller nettopp krav om lønns- og arbeidsvilkår tilsvarende sin standard. Mener regjeringen at det også er viktig for Norge, eller har en en prinsipiell motstand mot å stille slike krav for Norges del?

Statsråd Iselin Nybø [11:35:30]: Regjeringen skal i høst legge fram for Stortinget en stortingsmelding om maritim politikk. Der kunne vi ha klargjort disse forholdene og lagt fram regjeringens syn på det. Men Stortinget ba oss om å sette ned et partssammensatt utvalg for å vurdere det.

Det er riktig som representanten Gjelsvik sier, at det opprinnelige forslaget ønsket et annet mandat, men det opprinnelige forslaget fikk ikke flertall i Stortinget, så nå har vi satt ned et partssammensatt utvalg i tråd med det som er Stortingets vedtak.

Vi må ha respekt for at de som skal gjøre den jobben, skal foreta disse vurderingene og bl.a. se på hvordan andre land praktiserer dette. De skal levere sitt forslag til oss i løpet av året. Vi vil da sørge for at næringer som blir berørt av dette, blir hørt før man tar et standpunkt til hva vi skal gjøre videre med lønns- og arbeidsvilkår i farvannene og på sokkelen.

Spørsmål 2

Petter Eide (SV) [11:36:44]: Mitt spørsmål er som følger: «Sosialistisk Venstreparti er kjent med planer om sammenslåing av Manglerud politistasjon og Stovner politistasjon. Alle berørte bydelsutvalg har uttalt seg kritisk til disse planene. Området har sårt behov for nærpoliti. SV mener sammenslåing er en utvikling i feil retning og vil ramme det viktige forebyggende arbeidet politiet retter mot ungdom.

Hva er begrunnelsen for denne sammenslåing, og på hvilken måte vil statsråden sikre at tjenestene nær befolkningen blir opprettholdt?»

Statsråd Monica Mæland [11:37:22]: Politiets samfunnsoppdrag er å sørge for trygghet og tillit i befolkningen. Tjenestesteder er ett av virkemidlene for å kun-

ne ivareta dette viktige samfunnsoppdraget, patruljebiler er et annet. Derfor er det også viktig at politiet bidrar i utformingen av en god struktur på tjenestesteder. Departementets rolle er å stille krav til kvaliteten og responstiden i polititjenesten.

Antallet tjenestesteder skal i utgangspunktet beholdes på dagens nivå de kommende årene. Det kan gjøres unntak der det er lokal tilslutning til sammenslåing, og det er fastsatt en forskrift om klageordning for kommuner som berøres av ny tjenestestruktur i politi- og lensmannsetaten.

Oslo kommune, ved Byrådsavdeling for arbeid, integrering og sosiale tjenester, sendte et brev den 30. juni i år til Politidirektoratet, hvor de skriver at Oslo kommune ikke vil påklage PODs beslutning om sammenslåing av de to politistasjonene.

Det er også slik at politiet stadig utvikler sin egen arbeidsmetodikk, og da blir stadig flere av politiets oppgaver løst utenfor politiets egne lokaler. Et eksempel på nye arbeidsmetoder er «politiarbeid på stedet», som bl.a. gjør at oppgaver som tidligere ble utført på kontoret i ettertid, nå utføres av patruljen ute i feltet og raskt etter en hendelse. Et annet eksempel er økt adgang til å levere anmeldelser på nett, som gjør at publikum i mindre grad er avhengig av å oppsøke en politistasjon.

Politiets forebyggende tjenester er også avhengige av å være ute blant publikum ved å oppsøke relevante personer, miljøer og problemområder.

Denne utviklingen gjør at det i stadig mindre grad er politiets kontorlokaler som skaper gode tjenester for publikum, men heller hvordan politidistriktene kan tilpasse og disponere tilgjengelige ressurser ut fra stadige endringer i kriminalitetsbildet og andre relevante lokale forhold. Jeg er derfor ikke enig med representanten Petter Eide i at en eventuell ny politistasjon vil ramme det forebyggende arbeidet rettet mot ungdom. Mangle-
rud politistasjon er for øvrig ikke åpen for publikum.

Oslo politidistrikt er det minste politidistriktet i geografisk størrelse og har siden 2015 levert de korteste responstidene i hele landet. Der hvor andre politidistrikter har lange avstander og geografiske forhold som påvirker responstiden, har Oslo andre utfordringer. Politimesteren i Oslo vurderer det slik at det å slå sammen disse to politistasjonene vil gi politiet bedre forutsetninger for å levere gode tjenester til publikum i denne delen av hovedstaden.

Jeg har tillit til at Politidirektoratet foretar grundige vurderinger for å sikre en hensiktsmessig tjenestestruktur og en tilstrekkelig fysisk tilstedeværelse, slik at politiet kan gjøre et best mulig arbeid i Oslo.

Petter Eide (SV) [11:40:19]: Takk for svaret. Jeg har nylig hatt møte med ledelsen i Oslo-politiet, og jeg har

spurt dem helt konkret om det har vært laget en type konsekvensutredning som viser konsekvensene av denne sammenslåingen, av typen: Hvordan vil det forebyggende arbeidet bli endret? Hva slags endrede arbeidsmetoder vil politiet innføre? Hvordan blir patruljeringen? Hvordan blir den lokale tilstedeværelsen? Hva slags kostnader vil denne sammenslåingen ha? Svaret fra politiledelsen var følgende: Ingen slik utredning er foretatt. Det har altså ikke blitt laget et beslutningsgrunnlag i skriftlig form, og de uttrykte til meg at de heller ikke var blitt bedt om å lage noe slikt.

Mitt spørsmål blir da: Er det ikke naturlig, når man skal endre en politistruktur for nærmere 300 000 innbyggere, at det er en konkret og skriftlig analyse av konsekvensene av disse endringene?

Statsråd Monica Mæland [11:41:23]: Om en vurdering er skriftlig eller ikke, synes jeg ikke er så veldig viktig. Det viktige er at politiet og Politidirektoratet har en tydelig oppfatning av hvordan strukturen skal bidra til bedre tjenester. Mitt klare inntrykk – jeg har også hatt møte med politidistriktet – er at det er gjort en vurdering av det, og at det ikke er lokalitetene «as is» som bidrar til bedre tjenester, men en ny lokalitet og en sammenslåing av ressursene. De vurderingene er selvsagt blitt gjort. Man har ikke gjort et vedtak om å slå sammen uten å gå i dybden på hva det vil medføre. Det har jeg full tillit til at både Oslo politidistrikt og direktoratet har gjort. Men noe formalkrav eller rapporteringskrav knyttet til dette har vi ikke. Det mener jeg heller ikke at vi trenger.

Petter Eide (SV) [11:42:14]: Jeg har levert denne saken til behandling i Stortinget. Jeg har også bedt ledelsen ved Oslo politikammer om å komme til oss med en analyse av hvordan disse endringene vil bli, slik at vi kan ha det med oss i vår behandling. Når endringen er så stor, synes jeg det er riktig at vi har ikke bare en vurdering, men faktisk en ordentlig analyse av hvordan de endringene blir.

Siden dette er en beslutning som omhandler nærmere 300 000 innbyggere, stusser jeg også litt over at justisministeren og Politidirektoratet har vært så lite opptatt av å ha en politisk forankring. Jeg vil bare repetere at alle berørte bydelsutvalg i hele Groruddalen og Oslo Sør, også regjeringspartienes medlemmer, har gått imot denne endringen. Så jeg stusser litt over mangel på en politisk prosess.

Jeg ønsker å spørre justisministeren: Synes hun ikke at det er riktig at en endring av så stor karakter som dette, som også skaper uro ute i befolkningen, skal være godt politisk forankret hos de berørte partene?

Statsråd Monica Mæland [11:43:22]: Dette er forankret i de demokratiske fora i Oslo, i Oslo bystyre. De har truffet et vedtak, hvor det heter:

«Vedtaket om å legge ned Manglerud og Stovner politistasjoner, er en avgjørelse som regjeringen og politidirektoratet har fattet, som Oslo kommune ikke har noe vedtaksmyndighet over. Oslo kommune forutsetter at politiets tilstedeværelse, kriminalitetsforebygging, kunnskap og kompetanse blir bedre og ikke dårligere enn dagens tilbud med denne samlokaliseringen.»

Man påklager altså ikke vedtaket. Vi har sikret oss, gjennom de endringer som ble gjort, på bakgrunn av en politianalyse som viste at det var viktig at politiet har et ansvar for strukturendringer, at man tar med lokale myndigheter i dette arbeidet. Oslos bystyre har altså fattet et vedtak hvor de, om ikke aktivt støtter opp, velger ikke å påklage dette.

Oslo har også et godt politisamarbeid, med et politiråd, som jeg har inntrykk av fungerer veldig godt. Jeg er veldig trygg på at dette er en riktig beslutning for Oslo, basert på de vurderinger som er gjort.

Spørsmål 3

Kjersti Toppe (Sp) [11:44:50]: «Fleire distriktskommunar i Hordaland står frå veke 42 utan avtaledекning om pasientreiser med Sykehuskjøp, Helse Bergen HF. Grunnen er manglande avtalar blant anna knytt til pris. I område utan avtale må pasientar ordne reisa sjølv, og legge ut for det reisa kostar. Spesialisthelsetenestelova § 2-1 a, punkt 6, slår fast at helseføretaka har lovfesta ansvar for transport til undersøking og behandling i helse- og omsorgstenesta.

Meiner statsråden at det å legge dette ansvaret på sjuke pasientar, er i tråd med kravet i lova?»

Statsråd Bent Høie [11:45:32]: Pasienter har en lovfestet rett i pasient- og brukerrettighetsloven til å få dekket nødvendige utgifter når pasienten må reise i forbindelse med en helsetjeneste. Helseregionene har et lovpålagt ansvar for å sørge for transport til undersøkelse og behandling i helse- og omsorgstjenesten.

Regelverket forutsetter at helseregionene kan oppfylle sitt ansvar etter to hovedprinsipper: Enten kan pasienten få et tilbud om transport som foretaket har organisert og finansiert, eller pasienten ordner med reisen selv og får refundert utgiftene i etterkant. Pasienter som ikke kan benytte seg av rutegående transport, eller som har behov for tilrettelagt transport av medisinske årsaker, har krav på drosje.

Helseforetakene har i stor grad lagt til rette for slik transport gjennom avtaler med transportleverandører og rekvirerer da reisen for pasienten.

Jeg er opptatt av at denne situasjonen i minst mulig grad skal gå ut over pasientene. Vi kan ikke komme i en situasjon der pasienter blir forhindret fra å komme til nødvendig undersøkelse og behandling.

Jeg har fått informasjon fra Helse Bergen om at de nå jobber hardt for å få full avtaledekning for sitt opp-taksområde så snart som mulig. I områder uten avtale har Helse Bergen, i dialog med behandlere og transportører, fått på plass midlertidige ordninger som sikrer noen av de mest sårbare pasientene. Dette gjelder særlig dialysepasienter, pasienter i sykehjem og enkelte pasienter i psykisk helsevern. I disse tilfellene vil behandlere og pasienter være informert.

Sykehjemmene i kommunene rekvirerer reiser som tidligere. For andre pasienter er hovedregelen at pasienten selv legger ut for reisen ved å betale for taxi eller får en kvittering for kreditt. Foretaket har oppfordret alle drosjeselskap til å legge til rette for dette, og mange av selskapene har meldt tilbake at de vil opprette en slik kredittordning for pasientene. Det er veldig bra. Men dette er nå dessverre opp til det enkelte drosjeselskap og gjelder dermed ikke alle steder. Nettstedet helsebergen.no vil bli løpende oppdatert om status for de ulike kommunene, slik at alle kan følge med på hvilke ordninger som gjelder for hvilket område.

Jeg forventer at Helse Bergen nå gjør alt de kan for å rydde opp i denne situasjonen, både for å få til gode midlertidige løsninger og for å få en god permanent løsning.

Kjersti Toppe (Sp) [11:48:00]: Fylkeslege Helga Arianson uttaler på NRK i dag at helseforetaket ikkje fullt ut oppfyller kravet i spesialisthelsetenestelova § 2-1 a. Ordførarar i distriktet tar eit kraftig oppgjør med helseforetaket. Dei meiner at manglande avtale går ut over dei pasientane som har mest bruk for transport.

Spesialisthelsetenestelova slår altså fast at helseforetaket skal tilby transport til undersøking og behandling, anten ved å yta tenesta sjølv eller ved å inngå avtalar med andre.

Eg oppfatta det slik at statsråden meiner at det som Helse Bergen gjer no, ikkje er lovbrøt, og at han i staden viser til at drosjeselskapa skal gi ei kredittavtale. Eg synest det er forunderleg at når noko er så tydeleg i lova, så skal det vera opp til det private drosjeselskapet å gi kreditt. Det vert urimeleg.

Er det sånn at statsråden står fast på at det ikkje er lovbrøt når ein verken yter tenesta sjølv eller inngår avtale?

Statsråd Bent Høie [11:49:07]: Som jeg sa i mitt svar, kan helseregionene ivareta den lovpålagte plikten på to måter, men den ene måten, som handler om at pasientene selv legger ut og får pengene igjen, er krevende for pasientene. Det er derfor ikke ønskelig å ha sånne ordninger, selv om det er slik også andre steder i landet, der en ikke har avtaler. Så dette er ikke unikt for Bergen.

Det er ikke ønskelig å være i denne situasjonen, men det hadde også vært et lovbrudd av Helse Bergen hvis de hadde videreført avtaler med selskaper – avtaler som har gått ut – uten at det er inngått nye lovlige avtaler. Så dette er en veldig fortvilet situasjon.

Jeg deler den fortvilelsen som både pasientene og ordførerne her gir uttrykk for. Jeg opplever at dette også er noe Helse Bergen synes er fortvilet, og som de nå prøver å finne best mulig midlertidige løsninger for av hensyn til pasientene. Da må en ha et godt samarbeid med drosjeselskapene og ha gode kredittordninger, samtidig som en jobber hardt for å få på plass nye avtaler som vil le ha løst dette problemet permanent.

Kjersti Toppe (Sp) [11:50:11]: Det er jo noko sjølv-motseiande når statsråden seier at det er to måtar å oppfylle lova på, anten at ein skal gi eit tilbod om transport, eller at pasientane skal ordna det sjølve. Når ein tar moglegheit nummer to, at pasientane skal ordna dette sjølve, fell jo heile lovkravet vekk. Kvifor skal ein ha eit lovkrav i spesialisthelsetenestelova om at helseforetaket skal tilby transport, om det då er heilt hipp som happ om ein faktisk skal tilby transport eller ikkje?

I lova står det 1), at ein kan ordne dette med å inngå avtale, eller 2), sørgja for dette i eigen regi. Så her meiner eg at statsråden svarer veldig ullent og ikkje forståeleg, og eg kan ikkje forstå at det som no skjer, med manglande avtale, ikkje er eit lovbrøt etter spesialisthelsetenestelova § 2-1 a.

Statsråd Bent Høie [11:51:10]: Dette har jeg vært inne på. Jeg opplever at ingen av oss ønsker at vi skal være i denne situasjonen, og at Helse Bergen gjør alt de kan for å unngå at pasientene skal måtte legge ut for disse reisene. Det vil kunne skje hvis drosjeselskapene gir kreditt i den mellomstadien vi er i nå. Det er det heldigvis mange selskap som gjør, og jeg håper de selskapene som ikke gjør det, også bidrar til det, for de vet jo at de får disse pengene.

Så vil en forhåpentligvis raskt kunne inngå en ny fast avtale med transportører som gjør at en slipper det. Det betyr at da bidrar alle gode krefter til at dette ikke går ut over pasientene. Det håper jeg alle gode krefter bidrar til, for det opplever jeg er et felles ønske. Jeg håper ikke drosjeselskapene her skyver pasientene foran seg i en anbudskonkurranse der de selvfølgelig ønsker høyest

mulig pris, men der de selvfølgelig ikke kan forvente å få en mye høyere pris enn det alle andre får på dette området. Det har nok dessverre vært litt tilfellet i denne situasjonen.

Spørsmål 4

Fra representanten Helge André Njåstad til distrikts- og digitaliseringsministeren:

«Jeg registrerer at distriktsministeren har vært på reise for å flagge pilotprosjektet for Statens hus i enkelte distriktkommuner. Fremskrittspartiet har mottatt henvendelser fra bekymrede lokalpolitikere om at det vil være kommunene som til slutt vil sitte igjen med regningen for prosjektet.

Kan statsråden garantere at prosjektet Statens hus blir fullfinansiert av staten og ikke blir et utlegg for kommunene?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt til neste spørretime.

Spørsmål 5

Bengt Fasteraune (Sp) [11:52:29]: «Mange taxisjåfører er urolige på grunn av situasjonen i næringen. Mange har opplevd permitteringer og dramatiske fall i omsetningen. Flere av fylkeskommunene uttrykker bekymring for om det vil være aktører igjen i markedet til å utføre taxitjenester, inkludert kontraktkjøring for skoleskyss og pasienttransport, når situasjonen etter covid-19-utbruddet stabiliserer seg.

Vil statsråden lytte til taxinæringa som er i en fortvilt situasjon, og utsette regjeringens planlagte deregulering av taximarkedet?»

Statsråd Knut Arild Hareide [11:53:09]: Eg takkar for spørsmålet, og eg er veldig merksam på at drosjenæringa har opplevd ein stor nedgang i etterspurnaden etter tenester som følge av korona. Dette gir utslag for aktørane i næringa, òg for drosjesjåførane.

Etterspurnaden etter drosjetenester har tatt seg opp sidan i vår, men er enno ikkje tilbake på nivået frå før utbrotet av covid-19. Ein spørjerunde til fylkeskommunane som Samferdselsdepartementet gjennomførte i september, bekrefta dette inntrykket. Me er da tilbake til om lag 60–70 pst. av nivået, men det er store variasjonar i korleis etterspurnaden etter drosjetenester har utvikla seg lokalt.

I kontraktsmarknaden ser etterspurnaden ut til å liggje nært opp mot det normale, mens fallet i etterspurnaden etter enkeltturar er meir markant, dvs. eit meir markant fall i byane og ein litt betre situasjon i Distrikts-

Noreg. Spørjerunden bekreftar at det er ein del permitterte sjåførar, men at det ser ut til å vere store lokale variasjonar.

Tidspunktet for iverksetjing av ny drosjeregulering er fastsett i lov og kan berre endrast av Stortinget.

Nettopp på bakgrunn av den vanskelige situasjonen for drosjenæringa som følge av covid-19 fremja regjeringa i mai ein proposisjon for Stortinget om å utsetje iverksetjinga av endringane i drosjereguleringa med fire månader, altså frå 1. juli fram til 1. november 2020. I forbindelse med framlegget gjorde regjeringa ei grundig vurdering av kor lang utsetjing ein burde gi for nettopp denne regelendringa. Det var viktig for regjeringa å bidra til at drosjetilbodet ikkje skulle forvitte heilt som følge av covid-19-utbrotet, og til at det skal vere eit godt drosjetilbod i heile landet. Utsett ikraftsetjing skulle bidra til å minske risikoen for at dei etablerte aktørane forsvinn ut av marknaden på grunn av korona, og dermed bidra til å sikre ein viss kontinuitet i tilbodet. Regjeringa la i vurderinga òg vekt på at fylkeskommunane og Statens vegvesen skulle få tilstrekkeleg tid til nødvendige førebuingar.

I forslaget til Stortinget blei det vist til at ei utsetjing på fire månader ville gi ein god balanse mellom omsynet til dei som ønskjer regelverket utsett, og dei som ønskjer iverksetjing så snart som mogleg. Det blei framheva at utsetjinga skulle vareta både usikkerheita om kor lenge tiltaka og verknadene av covid-19-utbrotet ville vare, at ein ønskjer å leggje til rette for nye aktørar, og at den lovendringa Stortinget har vedteke, skulle bli gjennomført så raskt som mogleg.

Me har gjort ei vurdering, og me meiner det er riktig å stå for ei ikraftsetjing frå 1. november.

Bengt Fasteraune (Sp) [11:56:09]: Statsråden sa da vi debatterte dette ganske grundig før sommerferien, at han ville følge situasjonen nøye. Hva skjer nå? Nå har vi altså en ny bølge av korona. Hva skjer innenfor andre områder? Jo, vi stenger, vi åpner grenser, vi iverksetter økonomiske tiltak, vi endrer på tiltakene, vi går direkte inn i markedet, vi sørger for at folk kan permitteres et helt år, arbeidsmarkedet ligger i ventemodus, vi har løsninger for ferger, luftfart, tog og buss, og de blir fortløpende vurdert, det diskuteres denne uken, staten går inn med milliarder i kompensasjon, vi står foran en stor diskusjon rundt luftfarten. Her snakker vi om å ta inn over oss realitetene. Hva akter statsråden å gjøre med situasjonen de siste 14 dagene før loven trer i kraft for taximarkedet? For det er ikke helt slik statsråden sier.

Statsråd Knut Arild Hareide [11:57:21]: Det er ikkje tvil om at me alle hadde ønskt at me skulle kome tilbake til ein haust som skulle bli meir og meir normal, ein haust som viser seg å vere krevjande på ein del område.

Så har me gjennomført nettopp denne runden for å få eit bilde av korleis det står til med taxinæringa, og me opplever ein heilt annan situasjon denne hausten enn me hadde i vår. Men me veit jo at det er ei ueinigheit mellom regjeringa og representanten Fasteraune med tanke på om me skal gjennomføre dette. Me meinte det var rett å kome med ei utsetjing, ikkje minst i lys av at både Statens vegvesen og fylkeskommunane skal ha moglegheit til å kunne gjere arbeidet sitt. No meiner me at dei bør vere klare for dette.

Dette har jo nettopp å gjere med omsyn til at det er nokon som ikkje ønskjer denne endringa, mens andre ønskjer at denne endringa skal skje så fort som mogleg. Derfor meiner me at det er ei heilheit. Eg vil, naturleg nok, følgje situasjonen i tida som kjem, men eg meiner òg at ei føreseielegheit er riktig i eit omdiskutert spørsmål.

Bengt Fasteraune (Sp) [11:58:27]: Det er akkurat det som er litt av kjernes spørsmålet. Om man er enig eller uenig i loven, kan man jo diskutere. Slik er politikken. Men det dreier seg om her nå, er å liberalisere et marked hvor en næring ligger med brukket rygg. Det er jo det som skjer nå, og det er det som kommer til å skje etter 1. november. Det forverrer situasjonen. Når fylkene har en mulighet til å innføre enerettsmodellen, sier de jo selv at de må avvente og vente og se på situasjonen. Det er folk ute i markedet som sier at nei, de vil ikke ta på seg et enerettsansvar, for de er ikke sikre på at det er økonomi til å gå inn i den forpliktelsen som ligger i at de skal være tilgjengelig 24/7 ute i distriktene. Vi kan altså risikere at tjenesten blir borte i en situasjon hvor tjenesten absolutt bør være der.

Hva tenker statsråden å gjøre med tanke på dette med enerett og de mulighetene som fylkeskommunene har til å justere?

Statsråd Knut Arild Hareide [11:59:34]: Det ligg jo nettopp mange gode moglegheiter for fylka til å innføre nettopp enerettsmodellen der dei meiner det er hensiktsmessig. Som eg òg sa i beskrivinga av marknaden: Ja, det er ein krevjande marknad for drosjenæringa, men det er òg ein forbetra situasjon opp mot det ein hadde i vår. Dei foreløpige tala – det er stor usikkerheit om desse – viser at me er tilbake på eit 60–70 pst.-nivå, og me ser at for kontraktsnivået, der ein inngår kontraktar, er ein nesten tilbake til ein normalsituasjon.

Eg vil nok seie at dei mest krevjande delane knytte til taxinæringa i dag, ser me i byane. Sjølv sagt er ein ikkje tilbake på eit normalnivå i Distrikts-Noreg, men ein del av problemstillingane knytte til nettopp denne liberaliseringa, har vore spørsmålet, ikkje minst i Distrikts-Noreg.

Men eg kan roa representanten Fasteraune: Eg kjem til å følgje denne utviklinga tett òg i etterkant av 1. november. Det vil vere mitt ansvar.

Spørsmål 6

Siv Mossleth (Sp) [12:00:55]: «Regjeringen har sendt forslag om alternativer til taksameter på høring. Uansett resultat vil reglene være like for alle, så det er altså ingenting som tilsier at endrede forretningskonsept i seg selv skal ha noen betydning, eller at det skal være noen forskjell på «tradisjonell» eller ny måte å drive taxivirksomhet på. Innføring av taksameter har vært viktig for å sikre at lover har blitt fulgt.

Er statsråden enig i at bortfall av taksameter kan føre til mer juks i taxibransjen?»

Statsråd Knut Arild Hareide [12:01:31]: Eg vil takke for spørsmålet. Så har eg lyst til å seie veldig tydeleg at denne regjeringa har ingen planar om å fjerne dei krava som eit taksameter medfører og representerer. Me har sendt på høyring eit forslag om å leggje til rette for at løyvehavar for drosje kan velje mellom å bruke taksameter eller ei såkalla kontrollutrusting. I forslaget er det lagt opp til at krav til kontrollutrustinga skal vareta dei omsyna som ligg bak krava til taksameter. Dette inneber bl.a. sikker berekning av pris til kunden og moglegheiter for å føre tilsyn med at løysingane tilfredsstillar krava og blir brukte rett. Løysingane vil også leggje til rette for tredjepartsrapportering til skattemyndigheitene, som løyvehavaren sitt skattemessige forhold for kontrollføremål.

I tillegg blir det føreslått føreseigner som skal vareta omsyn til sikkerheit for både kundar og sjåførar. Å opne for bruk av anna kontrollutrusting som alternativ til taksameter er venta å bidra til ein meir velfungerande drosjemarknad, bl.a. reduserte etableringsbarrierar. Det er sjølv sagt viktig at slik kontrollutrusting bidrar til vidare utvikling av ei seriøs drosjenæring og sikkerheit for riktig pris, slik krava til taksameter har bidratt til over lang tid.

Bruk av ny teknologi opnar i tillegg for å kunne bidra til ytterlegare trygghet for både passasjer og sjåfør.

Det er eit mål at alle aktørane i næringa blir underlagde like reglar. Krava til kontrollutrusting må derfor vere konkurransøytrale og ikkje skape utilsikta konkurransevridande effektar. Dette inneber at kontrollutrusting må kunne brukast både i tradisjonell drosjeverksemd og i drosjeverksemd i nye forretningsmodellar. Samla skal forslaget til endringar leggje til rette for at drosjenæringa kan ta i bruk andre teknologiske løysin-

gar enn taksameter, men løysingane skal vareta dei same omsyna som i dag.

Høyringa blei avslutta den 2. oktober. Me har fått 42 høyringssvar. Me vil no gå nøye gjennom dei innspela me har fått i høyringa, og så vil me følgje opp saka på vanleg måte.

Siv Mossleth (Sp) [12:03:59]: At taksameter er en etableringshindring, er et vikarierende argument.

Departementet foreslår at transaksjonsdata fra kontrollutrustningen skal lagres i EØS-området. Dette kan være utenfor Norge eller Skandinavia. Norsk Øko-Forum advarer sterkt mot dette fordi det kan føre til store problemer i forbindelse med kontroll og etterforskning av økonomisk kriminalitet i det norske drosjemarkedet. Politiet kan bruke straffeprosesslovens bestemmelser for å hente regnskap og dokumentasjon i Norge, men hvis materiellet er utenfor Norge, kan det bli veldig vanskelig å innhente informasjon. Det finnes en rekke eksempler på at anmodningen er avslått etter flere års saksbehandling. Ønsker virkelig ministeren å gjøre det vanskelig å kontrollere taxinæringen, eller mener han at Norsk Øko-Forum tar feil?

Statsråd Knut Arild Hareide [12:04:59]: Eg er opptatt av at det skal vere gode moglegheiter for å kontrollere denne næringa. Dette er ei viktig næring, og det er viktig at dei følgjer dei lover og reglar som me har. Taksameteret har vore viktig i så måte.

Men me ser også ei teknologisk utvikling som gir oss nye moglegheiter. Det er det me skal sjå på. Eg har lyst til å understreke at eg begynte mitt svar med nettopp dei krava som eit taksameter medfører. Me har ingen planar om å endre dei krava som ligg i eit taksameter, men me skal sjå på nye teknologiske moglegheiter og gjere dette på ein god måte.

Me samarbeider her både med politiet og skattemyndighetene for å sjå på gode løysingar, og ser me gode alternative løysingar, vil me vurdere å kome med det, for taksameter er nettopp ein etableringsbarriere, som representanten Mossleth peiker på. Me ønskjer ein sunn og god konkurranse, men sjølvsagt med god kontroll.

Siv Mossleth (Sp) [12:06:05]: Det spesielle ved selskapene regjeringen ønsker velkommen, er ikke ny teknologi, men en organisasjonsform som undergraver anstendig betaling og arbeidsgiveransvar. Praksis fra andre land viser at sjåførene sitter igjen med mindre enn minstelønn, og derfor har staten California forbudt modellen fra 1. januar 2020. En liberalisering som legger til rette for svart omsetning, i og med at det blir vanskelig å kontrollere utenfor Norges grenser, ødelegger mye av det arbeidet som er gjort etter de store skattesviksakene i

Oslo tidligere, og som førte til innføring av taksametrene. Men et seriøst arbeidsliv kan ikke konkurrere med juks. Kan ministeren sette på bremsen og beholde taksametrene og et seriøst drosjemarked?

Statsråd Knut Arild Hareide [12:06:59]: Me beheld taksameteret slik som det er i dag. Det ligg der også som eit alternativ, men me vil på eit tidspunkt vurdere om det finst gode alternativ til taksameteret. Der jobbar me saman med politi og skattemyndigheiter for å sjå på gode løysingar for det. Eg vil vere trygg på at den nye teknologien gir oss den same kontrollmoglegheita og varetar dei same omsyna som det taksameteret gjer i dag. Så eg meiner det er ingen gode grunnar for å seie at ein må behalde taksameteret dersom det finst gode alternativ som varetar dei omsyna som også representanten Mossleth er opptatt av.

Så er eg villig til å sjå på nye løysingar, men eg er også opptatt av dei omsyna som representanten Mossleth tar opp her gong etter gong. Dette er ei næring som er viktig, men me veit også at det er viktig at me har god kontroll, og at det ikkje er juks i denne næringa, i minst mogleg grad. Det er også viktig for meg.

Spørsmål 7

Nina Sandberg (A) [12:08:14]: Mitt spørsmål er ganske enkelt:

«Hvorfor vil ikke statsråden målrette avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen i universitets- og høyskolesektoren, slik regjeringen i sin politiske plattform går inn for?»

Statsråd Henrik Asheim [12:08:31]: Fra budsjettåret 2015 innførte regjeringen helt riktig avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen, kjent som ABE-reformen, som en fast del av budsjettarbeidet. Teknologisk utvikling og andre smarte løsninger bidrar til at statlig sektor – i likhet med andre samfunnssektorer – blir mer effektiv.

ABE-reformen er en forutsigbar ordning som jeg tror det fortsatt er mye å hente på å jobbe smartere med, bl.a. gjennom digitalisering. Når vi effektiviserer, og sparer penger på det, betyr det at vi kan bruke de pengene på andre områder, som f.eks. på utdanning og forskning.

Med reformen ønsker regjeringen ikke bare mer effektiv bruk av fellesskapets ressurser, men også større handlingsrom for å gi mer til prioriterte satsingsområder i statsbudsjettet. Reformen innebærer at alle statlige virksomheter gjennom effektivisering tilbakefører 0,5 pst. av alle driftsbevilgninger til fellesskapet.

Selv om ABE-reformen også gjelder universitetene og høyskolene, har de fått betydelig mer penger tilført

enn de har kuttet siden 2015. La meg raskt gå gjennom tallene for universitetene og høyskolene: Den samlede provenyeffekten av reformen i perioden 2015–2020 er på om lag 1,3 mrd. kr. I den samme perioden har de hatt en nettoøkning på 4,7 mrd. kr, altså en realvekst på 13,8 pst.

Med andre ord: ABE-kuttet har bidratt til å gjøre prioriteringer mellom sektorer, og vi ser at UH-sektoren med en slik omprioritering og nye satsinger kommer svært godt ut.

Representanten Sandberg viser til Granavolden-plattformen, hvor regjeringen helt tydelig sier at den vil

«Videreføre ABE-reformen, men samtidig vurdere hvordan den kan målrettes bedre for å oppnå målene om avbyråkratisering og effektivisering.»

Regjeringen har bl.a. lagt vekt på å styrke statlige fellestiltak som støtter effektiviseringen i virksomhetene. For eksempel skal universitetene i Oslo, Bergen, Trondheim og Tromsø etter planen bli lønns- og regnskapskunder av DFØ i løpet av 2021 og 2022. Dette er et eksempel på tiltak som bidrar til å målrette effektiviseringen med drahjelp fra staten.

Regjeringen har aldri sagt at målrettingen skal komme i form av å detaljstyre sektorer på hvor de skal kutte. Et helt grunnleggende prinsipp for videreføring av reformen har vært at virksomhetene selv skal bestemme hvordan effektiviseringen realiseres.

Jeg har tro på at universitetene og høyskolene selv kjenner mulighetene i egen organisasjon godt, og derfor er best i stand til å se hvor effektivisering er mest hensiktsmessig.

Til slutt vil jeg igjen minne om at universitetene og høyskolene i dette landet har fått tilført betydelig mer penger enn de har måttet kutte gjennom ABE-reformen.

Nina Sandberg (A) [12:11:33]: Takk. Jeg syntes i og for seg det var bra at regjeringen i sin plattform innrømte at ABE-reformen ikke hadde truffet godt nok. Men den typen innrømmelser blir lite verdt når de ikke følges opp i handling, og når de rett og slett motarbeides. Jeg har ikke glemt en sentral Høyre-politiker som foreslo overfor programkomiteen at man faktisk skulle doble kuttene.

Så har jeg også registrert at statsråden, som han gjør nå, og flere av regjeringens representanter forsvaret denne måten å styre på med å si at sektoren samlet er tilført mer midler. Men ser statsråden at denne totalsummen i stor grad utgjøres av midler som enten er øremerket eller konkurransebasert, og at det ikke nødvendigvis kommer alle lærestedene til gode, og at det dermed kan være en type styring som kan snevre inn institusjonenes handlingsrom?

Statsråd Henrik Asheim [12:12:35]: Jeg skal gi representanten helt rett i at vi også styrer denne sektoren både gjennom rammeavtaler og gjennom overordnede langsiktige mål for sektoren. I tillegg til det er det slik at vi rammefinansierer sektoren. Derfor er det litt krevende å skulle si at jeg som statsråd eller fremtidige høyere utdanningsministre skal peke på hvor de i den sektoren, innenfor den rammebevilgningen de får, skal effektivisere.

Jeg har stor respekt for spørreinstittuttet i Stortinget, og at målet er at jeg skal svare på spørsmål, men det er fristende å spørre tilbake: Hvor mener i så fall Arbeiderpartiet at man heller skal effektivisere? For mitt inntrykk er at Arbeiderpartiet også sier at de ønsker en effektivisering av offentlig sektor, men at de ønsker en annen måte å gjøre det på. Da ser jeg ikke noen annen måte å gjøre det på enn at statsråden selv, eller regjeringen eller Stortinget, skal peke på hvor det skal kuttes i ulike institusjoner.

Nina Sandberg (A) [12:13:38]: Jeg ville gjøre det helt annerledes, nemlig i praksis å gjøre det statsråden sa. Han sa at han er sikker på at sektoren selv kjenner utfordringene sine best og vet hvor man bør effektivisere.

Helt sentrale aktører i sektoren, som Norsk studentorganisasjon, Forskerforbundet og universitetenes egne rektorer, ser det statsråden ikke vil ta inn over seg, og de sier at de ønsker at disse kuttene avvikles. I en tid da administrative støttefunksjoner kuttes til beinet, erfarer både studentene og de ansatte at undervisningskvaliteten og forskningskvaliteten rammes. Dette går direkte ut over kjerneaktiviteten.

Så er det sann at Norge skal bygge kompetanse i krisetider, noe jeg vet statsråden også er opptatt av. Vi har mange nye studenter. Kunne statsråden vurdere å sette disse ABE-kuttene, som sektoren er så misfornøyd med, på pause for å gi den samlede kunnskapsproduksjonen rundt omkring i hele Norge et ekstra løft i en krevende tid?

Statsråd Henrik Asheim [12:14:46]: Det er helt riktig at noe av den viktigste veien ut av krisen er å satse på kompetanse og kunnskap. Derfor har vi opprettet 4 000 nye studieplasser, som vi foreslår å videreføre også i 2021-budsjettet. Dette vet jeg at Arbeiderpartiet og regjeringen er enige om er en riktig prioritering.

Så er det slik at vi nylig har fått tall som viser at under koronasituasjonen – og det er i utgangspunktet ikke noe å glede seg over – har man hatt et mindreforbruk i denne sektoren på 1,9 mrd. kr. Så det er ikke noe grunnlag for å si at ABE-reformen skal settes på pause i et år, når aktiviteten – dessverre, vil jeg si – har vært lavere. Det har vært mindre reising og færre seminarer, som gjør at man har spart penger i denne situasjonen.

Så er det igjen verd å minne om at poenget med ABE-reformen er jo ikke å nullstille politikken. Først tar vi pengene inn, og så fordeler vi dem ut. Situasjonen for universitets- og høyskolesektoren er en prosentvis vekst på 13,8 pst., eller 4,7 mrd. kr, siden denne reformen kom. Det betyr penger fra andre sektorer til universitetene og høyskolene.

Spørsmål 8

Åsunn Lyngedal (A) [12:16:03]: «Stiftelsen Narviksenteret driver med formidling, dokumentasjon og forskning på spørsmål knyttet til krig og konflikt, og er et av syv slike sentre i Norge. På grunn av smitteverntiltak hadde de ved utgangen av september en inntektssvikt på 893 058 kroner. Inntektssvikten for 2020 ser ut til å bli på 1 107 951 kroner. De har ikke fått noen kompensasjon for inntektssvikten, og har måttet ta ned sitt aktivitetsnivå på grunn av dette.

Vil statsråden sikre hjelp også til Stiftelsen Narviksenteret?»

Eva Kristin Hansen hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Guri Melby [12:16:46]: La meg først takke representanten Lyngedal for anledningen til å ta opp fredssentrene og Narviksenterets situasjon som følge av koronaepidemien. De er kanskje ikke blant dem som har fått mest oppmerksomhet i den situasjonen vi er i nå.

Menneskerettigheter og toleranse står sterkt i Norge, og det arbeides aktivt for å fremme fredsarbeid og mellommenneskelig forståelse gjennom undervisning, forskning og formidling. Skolen er en sentral arena for dette, og svært mange elever får aktualisert denne diskusjonen gjennom besøk til – eller fra – et av de mange freds- og menneskerettighetssentrene som er rundt omkring i Norge.

Narviksenteret er en av flere viktige aktører som får støtte fra Kunnskapsdepartementet. Vi har ansvar for 22. juli-senteret, men vi gir også driftstilskudd til sju freds- og menneskerettighetssentre spredt rundt omkring i Norge. I tillegg har vi de siste årene gitt prosjektstøtte til undervisningsaktivitet hos enkelte andre aktører, og vi gir årlig betydelige summer til faglig arbeid med å utvikle læremidler rettet mot hele skolesektoren gjennom f.eks. Dembra-satsingen.

De nevnte sentrene utfyller hverandre, og de gir grunnlag for en sammensatt, landsdekkende og helhetlig politikk med internasjonale samarbeidsrelasjoner på en rekke områder. De gjør også viktig arbeid i kampen mot antisemittisme, rasisme, hatytringer, radikali-

sering og voldelig ekstremisme. Med pandemi og økt politisk polarisering er dette arbeidet egentlig viktigere enn noensinne.

Kunnskapsdepartementet har nylig hatt dialog med de sju freds- og menneskerettighetssentrene, der de orienterte om virksomheten og hvordan de har håndtert koronasituasjonen. Jevnt over har sentrene klart å tilpasse seg situasjonen på en god måte. De har utviklet digitale tilbud som de opplever stor etterspørsel etter.

Det er vanskelig å konkludere på hvordan det blir for sentrene gjennom året 2020. De har varslet at det i hovedsak går greit økonomisk. Her er det imidlertid noe forskjell mellom sentrene, og Narviksenteret skiller seg klart ut, da det i større grad baserer virksomheten på besøksinntekter fra turister.

Utgangspunktet for Narviksenterets virksomhet er det tyske angrepet på Narvik i 1940, kampene i Nord-Norge og den påfølgende okkupasjonen. Senteret arrangerer undervisningsopplegg i skolene i alle de tre nordnorske fylkene samt vandreutstillinger og formidlingsarbeid for andre interesserte. Mange av besøkene har dessuten vært knyttet til cruisevirksomheten i nord, som nå står helt stille.

Vi er klar over at pandemien og bortfallet av cruise-turister har ført til et fall i billettinntekter og butikksalg med om lag 7 500 færre betalende gjester per september 2020 sammenliknet med 2019. De har varslet oss om en inntektssvikt på nærmere 1 mill. kr, som representanten nevnte i sitt innlegg. Samtidig har også andre aktører opplevd redusert omsetning som følge av pandemien, og det vil ikke være mulig å kompensere alle fullt ut. Men jeg vil ha videre dialog med Narviksenteret og de andre sentrene om konsekvenser av pandemien, og kommer eventuelt tilbake til saken i en senere budsjetrunde.

Åsunn Lyngedal (A) [12:19:46]: Jeg vil takke for svaret. Det er besøksinntekter – det at Narviksenteret er veldig gode til å ha besøkende – som gjør at de får denne inntektssvikten, og jeg har en idé til ministeren om hvordan man kan kompensere det. Narvik Krigsmuseum sitter ikke bare passivt og venter på støtte. Da de allierte gjenerobret Narvik fra tyskerne 28. mai 1940, var det Tysklands første nederlag i annen verdenskrig. Norge har ikke noe register over hvem som deltok i kampene rundt Narvik, og heller ikke de andre kampene i Norge i 1940. Det er en unik del av Norges historie, og mange har en bestefar som deltok i kampene i Norge i 1940. Narvik Krigsmuseum har søkt om å få lage et sånt register i 2021. Det ville koste ca. like mye som den aktiviteten korona tok i 2020. Vil statsråden vurdere å ta initiativ til å støtte dette prosjektet?

Statsråd Guri Melby [12:20:48]: Dette er første gangen jeg hører om det prosjektet. Det høres definitivt spennende og interessant ut, og jeg regner med at representanten kan finne en god måte å orientere både statsråden og departementet grundigere om det på. Det er definitivt noe som kan vurderes.

Generelt tror jeg det er veldig fornuftig for alle aktører som er i en presset situasjon, å se på andre måter man kan jobbe på for f.eks. å kompensere for inntektsbortfall, men likevel holde en aktivitet. Jeg tror at de fleste ønsker å bidra til meningsfull aktivitet først og fremst, så innspill av denne typen, som handler om å gjøre en fornuftig aktivitet, tar vi selvsagt imot og vil vurdere, uten at jeg på stående fot kan si verken ja eller nei til noe sånt.

Åsunn Lyngedal (A) [12:21:34]: Det skal være søkt departementet om støtte til å registrere hvem som deltok i kampene om Narvik, så det går an å se nærmere på det.

Kampene om Narvik skal snart bli film. Den hadde vært klar nå til jul hvis den ikke hadde blitt tatt av korona i vår, da innspillingen skulle skje på riktig tid av året. Så er Narvik Norges søkerby til det første alpin-VM som vi håper å få til Norge. Begge deler er viktig for Narviks satsing på reiseliv. Jeg er stolt av det arbeidet som gjøres i byen min, men vi er hardt rammet av nedstengingen av reiselivsaktivitet. Som statsråden var inne på, er det få cruisebåter som kommer til Narvik nå, og det er færre utenlandske turister.

Helheten i reiselivssatsingen svekkes når museet vårt ikke har vært tilskuddsberettiget. Er statsråden enig i at de flotte museene våre er en avgjørende del av en sterk reiselivsnæring, og at det er viktig at vi sikrer at de ikke kommer skadelidende ut av koronakrisen?

Statsråd Guri Melby [12:22:34]: Det er ingen tvil om at for turisme og for å være en attraktiv by er det helhetlige tilbudet på et sted veldig viktig. Nå skal jeg være veldig forsiktig med å uttale meg om det som er andre statsråders ansvarsområde, men jeg er veldig glad for at nettopp Narviksenteret har tatt en posisjon for å være en del av det helhetlige tilbudet i en by som Narvik, være med og utvikle den byen på en positiv måte, og at man ikke bare henvender seg til skoler og den sektoren, men også til besøkende. Det er ikke minst viktig hvis vi ønsker å oppfylle mange av målene som vi faktisk jobber etter i skolen – at enda flere skal få et bevisst forhold, helt konkret, til det som skjedde i Narvik, men ikke minst lære mer om menneskerettigheter. Det er viktig å øke den bevisstheten ikke bare blant skoleungdom, men også hos andre. Jeg synes det er veldig bra at Narviksenteret faktisk åpner opp for publikum på den måten, og det håper jeg at de fortsetter med.

Spørsmål 9

Torstein Tvedt Solberg (A) [12:23:39]: «I en fersk undersøkelse utført på oppdrag fra Utdanningsforbundet svarer kun 8 av 100 skoler at de har fått dekket koronautgifter. Samtidig har 62 pst. av de spurte fått signaler om budsjettkutt neste år. I en lignende undersøkelse melder barnehagene om høyt fravær og mangel på vikarer. Ansatte i skoler og barnehager over hele landet er overarbeidet allerede til høstferien.

Hva hindrer regjeringen fra å gi de nødvendige midlene nå, slik at en unngår koronakutt i skoler og barnehager?»

Statsråd Guri Melby [12:24:21]: Jeg har stor forståelse for at det er veldig mange i skoler og barnehager som er slitne nå. Det har vært veldig utfordrende tider for oss alle, men kanskje spesielt for nettopp dem.

Jeg har lyst til å understreke at kommunesektoren har jo allerede blitt kompensert ganske kraftig. Totalt har kommunesektoren nå blitt kompensert for rundt 29 mrd. kr. Men jeg tror nok det er mange, både rektorer, barnehageledere og andre, som opplever at de pengene ikke har nådd helt ut, at de opplever at de sitter med akkurat de samme budsjettene som de gjorde opprinnelig.

Da har jeg lyst til å understreke at regjeringen hele tiden har vært tydelig på at vi vil kompensere utgifter knyttet til korona, men også at det er usikkerhet for hva merkostnadene forbundet med koronapandemien beløper seg til, og at vi er nødt til å få bedre tall før vi kan konkludere, både med akkurat hvor mye vi skal kompensere for 2020, men også hva vi skal legge inn i budsjettene for 2021.

Dette er sikkert representanten klar over, for vi har orientert om det flere ganger, men jeg sier det nå igjen: For å få oversikt har regjeringen satt ned en arbeidsgruppe sammen med KS som skal kartlegge hvilke konsekvenser koronapandemien har hatt for kommuneøkonomien. Første delrapport er nå like rundt hjørnet, og den vil være viktig nettopp for å gjøre disse beregningene som gjør at vi får tilgodesett kommunesektoren på en riktig måte.

Vi har vært tydelige i veldig mange sammenhenger på at ekstrautgifter til smittevern skal kompenseres, og det gjelder også f.eks. vikarutgifter, som kommer som et resultat av høyt fravær fordi mange nå må holde seg hjemme med ganske lette symptomer. Men først og fremst har vi hatt behov for å finne ut hvor store ekstrautgiftene er – og har vært. Noen kommuner har vært veldig flinke til å holde en god oversikt over det, og jeg har lyst til å trekke fram Oslo kommune som et eksempel på det. Det er ikke alle kommuner som har en like tydelig oversikt, og det er derfor ganske krevende å få en god

oversikt over dette. Men vi har varslet at med bakgrunn i vurderingen av de økonomiske forholdene kan det også komme budsjettforslag utover det som regjeringen har levert så langt. Og midler til vikarbruk, midler til overtid eller annet i barnehage og skole, som kan ses i sammenheng med pandemien, er det som vil bli vurdert i dette arbeidet.

Så har jeg lyst til å si til slutt at det at vi kan holde barnehager og skoler i så nær normal drift som mulig, har stor betydning for alle barn og unge, og særlig er det avgjørende for de ungene som trenger hjelp fra flere tjenester, eller som på andre måter er ekstra sårbare. Jeg forventer derfor at kommuner og fylkeskommuner gjør det de kan for å opprettholde et så godt tilbud som mulig.

Torstein Tvedt Solberg (A) [12:27:05]: Jeg takker for svaret. Men det kommunene, skolene og barnehagene trenger, er ikke bare forståelse, de trenger også penger, og realiteten der ute er at det blir koronakutt. Jeg vet at statsråd Melby har erfaring som byråd i Oslo og har bred erfaring som kommunepolitiker. Hun er dermed garantert kjent med at kommuneloven er ganske streng på akkurat dette området: En plikter å budsjettere for penger en har, ikke penger en tror en får.

Budsjettene til kommunene og fylkene – og skolene og barnehagene – skal landes nå, før regjeringen har fått alle sine rapporter. Det er det som er det alvorlige, at regjeringen ikke legger penger på bordet, og til nå bare har hatt tomme løfter.

Arbeiderpartiet har foreslått at vi legger penger på bordet nå. Den totale regningen kan vi gjerne gjøre opp senere, det skal vi ha forståelse for, men hva er det egentlig som hindrer regjeringen fra også å legge noen penger på bordet nå, slik at en unngår disse kuttene, som er den realiteten en ser ute i skoler og barnehager?

Statsråd Guri Melby [12:28:10]: Representanten Tvedt Solberg, og også flere, gjentar poenget med at regjeringen ikke har lagt noen penger på bordet, men det er jo beviselig feil. Regjeringen har totalt bevilget 29 mrd. kr til kommunene for utgifter så langt, og vi har også hele tiden vært tydelige på at vi ikke tror det er nok, men det er et viktig bidrag.

Så har vi i tillegg på utdanningssektoren bevilget egne særskilte midler til satsinger som vi vet har vært nødvendige, bl.a. satsing på hjemmeundervisning, der vi kom med midler i revidert budsjett for 2020, men der vi også kom med midler i statsbudsjettet som ble lagt fram forrige uke. Vi har også satt av egne pottter for oppfølging av sårbare barn.

Så påstanden om at regjeringen ikke har lagt penger på bordet, er beviselig feil, men det er ingen tvil om at regjeringen kommer til å legge mer penger på bordet.

Torstein Tvedt Solberg (A) [12:28:59]: Det hjelper jo lite at en har gitt kommunene litt, men ikke skolene og barnehagene de pengene de trenger. Så det stemmer ikke helt; det regnestykket går ikke opp. Når statsråden sier at det skal komme en rapport, og at en skal gjøre opp en regning, da ser en jo at det er ekstra utgifter her, men en har ikke klart å gjøre opp den regningen, og realiteten der ute er en annen.

Statsråden sa tidligere i sitt svar at pengene som bevilges, må nå ut. Det virker som om regjeringen mener at pengene stopper opp et sted. Høyres representanter og kommunalminister Astrup har sagt at kommunene må prioritere annerledes, altså kutte i andre tiltak i skolen og barnehagen for å ta ekstrakostnadene med korona. Statsråden nevner jo nå selv noen særskilte satsinger som regjeringen har hatt i forbindelse med korona. Er det der statsråden mener en skal kutte? Er det andre tiltak på kvalitet som statsråden mener skolene nå må legge fra seg, når de ikke får de nødvendige pengene for å dekke de ekstra kostnadene som skolene og barnehagene har?

Statsråd Guri Melby [12:30:03]: Den måten vi styrer kommunesektoren på, er at vi gir noen rammeoverføringer, og så er det kommunene selv som gjør prioriteringer av hva pengene skal brukes til. Og når vi da har kompensert kommunesektoren for 29 mrd. kr, er det ikke slik at vi har detaljstyrt akkurat hvor mye som skal brukes på de ulike sektorene. Enkelte summer er øremerket, f.eks. penger til kollektivtrafikk, men størstedelen av pengene er faktisk summer som kommunene selv er nødt til å disponere. Det mener jeg også er veldig viktig, for generelt vet vi at det er stor forskjell i kommunene på hva slags utgifter de har, og det er ingen tvil om at det er særlig store forskjeller nå i en pandemi. Noen har hatt store utgifter til vikarer, andre har nesten ikke hatt sykdom. Noen har hatt store utgifter på eldre-institusjonene sine, mens andre har hatt det andre steder.

Det er utrolig viktig at kommunene får en mulighet til å gjøre denne prioriteringen, og jeg forventer selvsagt at alle som er opptatt av å gi barn og unge gode oppvekstvilkår og en god utdanning, greier å prioritere skoler og barnehager.

Spørsmål 10

Marit Knutsdatter Strand (Sp) [12:31:10]: «Senterpartiet er bekymret for andelen ukvalifiserte lærere i skolen. Det er to nasjonale kilder for statistikk om lærere i grunnskolen og én for videregående opplæring, nemlig Statistisk sentralbyrås statistikk om ansatte i barnehage og skole og Grunnskolens Informasjonssys-

tem. Statsråden har varslet en gjennomgang av tallgrunnlaget, bl.a. i VG 22. august.

Hvor langt er arbeidet kommet, og når kan vi vente oss kunnskap om lærermangelen i skolen?»

Statsråd Guri Melby [12:31:41]: Jeg deler representantens bekymring for at ikke alle elever får opplæring av kvalifiserte lærere. Lærere som har solid fagkompetanse, er av stor betydning for at elever skal lære mer og oppleve mestring og trivsel.

Regjeringen er opptatt av at alle elever skal møte kvalifiserte lærere av begge kjønn og med variert bakgrunn. Vi gjennomfører derfor et betydelig kompetanse- og rekrutteringsløft i både lærerutdanning og skole. Det er heldigvis stadig flere som greier å gjennomføre lærerutdanningen, og det er flere lærere som har tilstrekkelig utdanning i fagene de underviser i, men vi er fremdeles ikke i mål.

De siste tre årene har regjeringen gitt over 43 mill. kr i støtte til rekruttering til lærerutdanningene og til kvalifisering av dem som jobber i undervisningsstillinger i skolen uten å ha fullført lærerutdanning.

Det er faktisk over 40 000 lærere som har fått tilbud om videreutdanning siden 2014. Det er kjempeviktig, men som sagt er vi fortsatt ikke i mål. Regjeringen foreslår å bruke over 1,6 mrd. kr på videreutdanning i 2021. Dette vil gi rom for om lag 6 300 videreutdanningsplasser, og det betyr at vi neste år vil få enda flere kvalifiserte lærere i norske klasserom. I tillegg vil vi støtte veiledning av nyutdannede nytilsatte lærere med 62 mill. kr.

Vi har også innført utdannings- og rekrutteringsstipend for at personer med relevant arbeidserfaring fra andre deler av yrkeslivet kan bli lærere.

Regjeringen har altså iverksatt betydelige tiltak for å øke antallet kvalifiserte lærere i grunnskolen. Tall både fra GSI, Grunnskolens Informasjonssystem, og fra SSB viser at andelen kvalifiserte lærere er høyere i år, til tross for at disse kildene har svært ulike tall.

Vi ønsker, som representanten peker på, å få bedre innsikt i årsakene til ulikhetene i denne lærerstatistikken. Det er veldig vanskelig å drive politikk hvis vi er usikre på faktagrunnlaget. Vi må vite hvor stor andel ukvalifiserte lærere vi har, slik at tiltakene kan være målrettet og gode. På initiativ fra Kunnskapsdepartementet har Utdanningsdirektoratet og SSB gjennomført en foreløpig analyse for å undersøke mulige kilder til forskjellene, men de har ennå ikke kommet helt til bunns i årsakene. Derfor har vi gitt direktoratet et eget oppdrag for å finne ut hvorfor statistikkene gir så ulike tall på kvalifiserte lærere. Oppdraget er lyst ut, og fristen for første del av oppdraget er satt til juni 2021. Jeg håper at vi da får noen bedre svar enn det vi har så langt. Formålet er å kunne bruke informasjonen til eventuelt å gjøre justeringer

med virkning fra GSI-rapporteringen i 2021. Den offentliggjøres normalt i desember året etter. Så når vi står her om et drøyt år, håper jeg at vi har bedre tall enn vi har nå.

Vi har løpende tiltak for å få flere lærere i skolen og flere lærere med relevant fagkompetanse, og vi begynner å se resultatene av det, men vi er som sagt fortsatt ikke i mål.

Marit Knutsdatter Strand (Sp) [12:34:43]: Statsråden skryter av en rekke tiltak fra regjeringen, men Senterpartiet mener at noen av tiltakene regjeringen har kommet med, faktisk har bidratt til å forsterke lærermangelen. Når gapet strekker seg fra 5 til 24 pst., er det viktig å avklare hva som er virkeligheten. Det kan være mange grunner, f.eks. ulik telling av lærere og kompetanse, samt at GSI ser på planlagt kabal for ansettelse, mens SSB tar med vikarbruk gjennom året. Senterpartiet er glad for at vi skal få et omforent tallgrunnlag som gir et best mulig og mest mulig reelt bilde av situasjonen. Likevel kan vi si for sikkert at det er for mange ukvalifiserte som møter skoleelever hver dag.

SSB har også framskrivninger som viser at vi i 2040 kan mangle hele 5 800 grunnskolelærere. Er statsråden bekymret for antallet ukvalifiserte og en lærermangel i skolen?

Statsråd Guri Melby [12:35:33]: Jeg tror det er viktig at vi ser nærmere på årsakene. Noen av årsakene vet vi jo litt om, f.eks. at det er forskjellige talletidspunkt, og at det er forskjell på om man teller med timelærere eller fokuserer på årsverk. Jeg mener for så vidt at alt bør telles, og at det er viktig at vi har med alt. Men det er ingen tvil om at det har mye mer å si hva slags kompetanse en lærer som elevene har f.eks. i norsk gjennom et helt år, har, enn om en tilfeldig vikar kanskje noen få timer ikke har de kvalifikasjonene som trengs. Det er viktig ikke bare å telle antallet lærere, men telle årsverk, sånn at de som er veldig mye sammen med elevene, har den kompetansen som trengs.

Til representantens spørsmål om jeg er bekymret, vil jeg si: Ja, det er jeg, men jeg mener også at vi har de tiltakene som trengs for å kunne unngå en situasjon der vi står med en stor lærermangel, og at vi stadig får flere kvalifiserte lærere i norsk skole. Dette er en prosess som dessverre tar tid, men jeg mener vi er på riktig spor.

Marit Knutsdatter Strand (Sp) [12:36:40]: Til spørsmålet, eller poenget, om vi er på riktig spor: Det kan vi diskutere, for det er bare en ørliten forbedring, 0,4 pst. Det er klart at det ikke er en type forbedring man kan være fornøyd med. Vi trenger jo i utgangspunktet å ha en ambisjon om null ukvalifiserte, og også at man kan ha vikarer som har den utdanningen som trengs. Om lærermangelen og situasjonen med lærere og ansatte som sta-

dig løper raskere for å følge opp alle elever best mulig, var alvorlig i 2019, kan vi bare tenke oss hvordan det er under koronautbruddet nå. Utdanningsforbundet har hatt en undersøkelse blant skolelederne i sin medlemsmasse og funnet at bare 8 av 100 skoler har fått dekket koronautgiftene, samt at 62 pst. av skolelederne har fått signaler om budsjettkutt neste år. Dette gir ikke penger verken til flere kvalifiserte lærere eller til vikarer.

Hvilke lovnader kan statsråden gi fortvilte lærere og skoleledere for tiden framover? Vil alt bli bra?

Statsråd Guri Melby [12:37:35]: Ja, det er veldig fristende å si at alt vil bli bra til slutt. Jeg tror ingenting blir det av seg selv i hvert fall, vi er nødt til å legge ned en betydelig innsats for det.

Jeg har lyst til å presisere én ting, for det er veldig lett å fokusere på denne prosenten, hvor stor andel ukvalifiserte lærere vi har. Men jeg synes også det er viktig å nevne tall, for siden 2013 har antall årsverk utført av kvalifiserte lærere økt med 3 700, så vi får stadig flere kvalifiserte lærere i norsk skole. Men vi får også flere ansatte, så

man kan kanskje si at vi har klart å holde tritt, i og med at vi har hatt den sterke satsingen på videreutdanning og lærerutdanning. Men vi har ikke greid å øke antallet kvalifiserte nok, i og med den sterke økningen vi har hatt.

Vi har vært tydelige på at skolene skal få koronautgiftene dekket. Vikarutgifter er blant det som regnes inn. Det er veldig viktig at kommunene nå ikke holder igjen og holder seg til de vikarutgiftene som ble satt opp for et år siden, men at de faktisk sørger for å sette inn folk der det er behov.

Presidenten: Da er sak nr. 2 ferdigbehandlet.

Sak nr. 3 [12:38:41]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noe ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 12.39

